

ERDÉLYI ÖRMÉNY GYÖKEREK füzetek

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

havonta megjelenő kiadványa

VII. évfolyam 72. szám 2003. február

„Emlékek nélkül, népeknek híre csak árnyék,,,”

(Vörösmarty Mihály)

A Fővárosi Örmény Klub minden hónap 3. csütörtökén 17 órakor

- hívtat és hívtatlanul - mindenkit szeretettel vár a

Budapest, V. Semmelweis utca 1-3. I. emeleti zeneterembe

Lapunk az interneten: www.magy-orm.axelero.hu honlapon.

Elektronikus levélcímünk (E-mail): magyar.ormeny@axelero.hu

Elektronikus levélcímünk (E-mail): magyar.ormeny@mail.datanet.hu

Gondolatok az örmény liturgia nyomán

**„Ó mélységes titok,
ó felfoghatatlan és kezdetnélküli Isten,
fel vagy ékesítve az égi hatalmak által,
az angyalok kórusával, hasonlíthatatlan dicsőséggel
és megközelíthetetlen világossággal”.**

Mária és József elvitte a negyvennapos Jézust a jeruzsálemi templomba - ezt ünnepeľjűk febr. 2-án -, de van ebben valami megfoghatatlan, vagy az ének szavával: felfoghatatlan. Az Isten, a Szentháromság második személye egy kisded alakjában nyilatkozik meg a világnak. Találkozik az emberi nem képviselőivel, Simeonnal és Annával. Simeon imát mond, s ebben elhangzik Jézusról, hogy Ő adatott „világossággul a pogányok megvilágosítására”. Az ének szerint Isten „megközelíthetetlen világossággal” van felékesítve. És mégis? Itt van a szeműnk előtt, hogy kérhessűk ebben a lassan műló tēlben: legyen számunkra is világosság!

Dr. Sasvári László

Beszámoló az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület 2002. évi tevékenységéről

1./ Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület diszpécserközpontot üzemeltet székhelyén, befogadó irodában, ahol telefon, önálló faxvonal, internet hozzáférés biztosított; az egyesület honlappal, e-maillal rendelkezik. Az egyesület az iroda után sem használati díjat, sem közműköltséget, sem takarítás stb. rezsiköltséget nem viselt, csupán a távközlési díjat fizette.

A Széchenyi terv keretén belül az egyesület által elnyert számítógép és tartozékok /333.000 Ft értékben/ lehetőséget adtak a korszerű működéshez, archiváláshoz.

A diszpécserközpontban rendszeres félfogadással az elnök személyesen tartja a kapcsolatot a közösség tagjaival, az érdeklődőkkel.

Az EÖGYKE szervezet működését, a feladatok megvalósítását nagyobb részben

pályázatokból finanszíroztuk /10 pályázat került beadásra/, kisebb részben a tagdíjából, adományokból, a jövedelemadó 1 %-ából (az APEH által átutalt 190.333 Ft.)

A szervezet működését és adminisztrálását fizetett alkalmazott hiányában társadalmi munkában láttuk el, a könyvelést hivatásos könyvelő végezte.

2./ Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület legfontosabb feladata a rendszeres kapcsolattartás a magyarországi és erdélyi örmény származásúakkal, civil szerveződésekkel, az örmény adatbázis bővítése, amelynek alapján folyamatosak a genealógiai kutatások is; ezek eredményét havilapjában, illetve könyvben jelenteti meg.

2002-ben az Erdélyi Örmény Gyökerek füzetek VI. évfolyama jelent meg, amely havonta, ingyenesen, az év elején 1300, az év második felétől 1400 pl-ban (a helyhatósági választás időszakában 1500 példányban) jelent meg, és került személyre szóló postai küldeményként a közösség tagjaihoz, az örmény származásúakhoz, illetőleg a velünk együttműködési megállapodást kötő örmény közösségek (örmény kisebbségi önkormányzatok, civil szervezetek) vezetőihez hazánkban és Erdélyben (ezek a csoportos küldeményt tovább küldik tagjaiknak), valamint a közgyűjteményeknek, felsőfokú tanintézetek, egyházak könyvtárainak. A havilap az örmény közösség életéről nyújt információkat határon átívelően, kulturális identitásőrző programokat ajánl, illetve ezekről számol be olvasóinak. Az örmény történelem és kultúra témaköréből jelentet meg archív és új anyagokat. Fontos feladata aktívan bekapcsolni az olvasókat, úgy a havilap szerkesztésébe, mint az ajánlott kulturális programokba, a múlt emlékeinek feltárásába, megmentésébe. A havilap az egyesület honlapján is havonta megjelenik (www.magy-orm.axelero.hu).

A decemberi lapszám minden évben, így 2002-ben is tartalomjegyzéket közöl az év során megjelent anyagokról.

3./ Minden évben megjelenik az Erdélyi Örmény Gyökerek Füzetek évkönyve, a Füzetek 12 havi összeállítása, tartalomjegyzékkel. A 200 pl.-ban megjelenő évkönyvet megküldtük a velünk együttműködő örmény kisebbségi önkormányzatoknak, civil szervezeteknek, közgyűjteményeknek hazánkban és Erdélyben. Ez - a füzetek terjedelme miatt - idén is két kötetben látott napvilágot, az első félévi nyáron, a második félévi december végén.

4./ Minden hónap 3. csütörtökén du. 17 órától megrendeztük a Fővárosi Örmény Klub műsorát, immár 7-ik éve a Magyarok Háza (Bp. V. Semmelweis u. 1-3.) első emeleti zenetermében. A klub műsorai az örmény történelem, kultúra tárgykörét érintik, amelynek része a hazai magyarörmények történelme és sajátos kultúrája is. Meghívott előadóink főleg a hazai és erdélyi magyarörmények köréből kerültek ki.

Az egyesület 2002-ben adományok felhasználásával elektronikus zongorát (orgona és csembelló), magnót és CD lejátszót, hangosító berendezést vásárolt, amely rendszeres élő zenei műsor megrendezését teszi lehetővé, különösen az örmény származású művészeink bemutatkozására.

A klub alkalmankénti látogatottsága 80-120 fő közötti, a karácsonyi ünnepi klubdélutánon kb.150-160 fő vett részt. A klubra külön meghívót kapnak a közösség tagjai és a műsort előre jelezzük a füzetekben is. Az elhangzott műsorról képekkel illusztrált beszámoló jelenik meg a következő lapszámban, ekként biztosítjuk a teljes tájékoztatást és ellenőrizhetőséget. Az EÖGY füzetek decemberi száma tartalmazza az elhangzott éves műsort.

2002. évi klubműsorok;

Január 17.: Én alólírt angadsabur... Jéf dagdag angadsaburesz... (Erdélyi örmény farsangi vidámságok)

Február 21.: Ady Erdélye és Erdély Adyja, előadás - Barangolás őseink földjén, vetítettképes előadás

Március 21.: Papp Gábor, egy magyarörmény festő Kolozsvár és Szeged között, vetítettképes előadás - Hangverseny Johann Sebastian Bach műveiből
Április 18.: Molnár Ferenc; A cukrásznő - vígjáték 2 részben (nagyváradai Kis Színpad)
Május 16.; Csiky Gergely magyarörmény író, színműíró (előadás) - Gustav Mahler dalok
Június 20.: Budapesti nemzeti emlékhelyek, vetítettképes előadás - Csiky András erdélyi magyarörmény festőművész, vetített előadás.
Július 18.: Sacra Korona - filmvetítés
Aug. 15.: Székelyföldi freskók, vetítettképes előadás.
Szept. 19.: Erdély örmény krónikása...Petelei István (előadás)
Október 17.: „Az aradi 13” megemlékezés - könyvbemutató: Bíró Sándor „A forradalom tribünjétől a külhoni városokig”
November 21.: A Fadrusz szobrok 100 éve, vetítettképes előadás
December 19.: Szent karácsony ünnepén, Szongott Kristóf díjak átadása

5./ Öt kiállítást rendeztünk, melyek megnyitójára kulturális műsorokat is szerveztünk, verssel, zenével, fogadással. Kiállításainkat meghírdettük a sajtóban, plakátokon és meghívók útján is értesítettük az érdeklődőket.

Június 18. II. ker.: Örmény kódexművészet /I./

Szeptember 13. Kolozsvár: Emlékezés Aradi Vértanúinkra, 1848-49 magyarörmény hőseire

Szeptember 17. XIII. ker.: Örmény kódexművészet /II./

Szeptember 23. II. ker.: Örmény arcok, örmény szemek /I./

Október 12. XI. ker.: Örmény temetők /I./ címmel.

Valamennyi kiállításunk vándorkiállítás jelleggel, folyamatosan bővülő anyaggal kerül megrendezésre.

6./ 2002 szeptember 13-14-én Petelei István magyarörmény író születésének 150. évfordulójára emlékeztünk emléktúra és konferencia keretében Székelyudvarhely, Szováta, Marosvásárhely és Kolozsvár helyszíneken. A megemlékezésen irodalomtörténészek tartottak előadást, kulturális műsorok hangzottak el, emléktábla-avatásra került sor, megkoszorúztuk Petelei István sírját, meglátogattuk szülőházát, kis kiállítást rendeztünk Petelei István életútja bemutatására.

7./ 2002-ben ünnepeltük őseink Erdélybe történő betelepülésének 330. évfordulóját az „*Atyánkfia Apafi...erdélyi örmények főhajtása 330 év távlatából*” címmel megrendezett kolozsvári ünnepségsorozat keretében (szeptember 14-15.). Társrendezők voltak: a Budapesti Örmény Kisebbségi Önkormányzatok Társulása, valamint a Magyarörmények Romániai Szövetsége. Előadások, kulturális műsor, református istentisztelet és I. Apafi Mihály fejedelemre emlékező ülés a kolozsvári Farkas utcai templomban, síremlék-koszorúzás, a Házsongárdi temetőben „Hozz egy szál virágot...” címmel emlékeztünk örmény származású erdélyi őseinkre, a megemlékezést a Szent Mihály Plébánián folytattuk előadásokkal, diavetítéssel, könyvbemutatóval.

8./ 2002 augusztus 22-28-ig 6-ik alkalommal szerveztük meg honismereti körutazásunkat Erdélyben, örmény őseink nyomában. Ez évben Székelyföld, a Kárpát kanyar volt az úti cél, irodalommal, történelemmel, zenével, népművészettel fűszerezve. Magyarörmény találkozót szerveztünk Csíkszépvízen a gyergyói, csíkszeredai, szépvízi örményekkel.

9./ 2002-ben az EÖGYKE kiadó kiadta az 1997. évben indított „Erdélyi Örmény Múzeum” sorozatunk 6. köteteként *Bíró Sándor A forradalom tribünjétől a külhoni városokig* című könyvét, valamint 7. kötetként a 2001. évi konferenciánk kötetét: „*Örménymagyarok, akik hatottak, alkottak, gyarapítottak, hogy a haza fényre derüljön és kincses legyen. Kolozsvár - Szamosújvár 2001. szeptember 14-16. IV., jubileumi konferencia*” címmel, közel 400 oldalon, jelentős képanyaggal.

A könyveket eljuttattuk a közgyűjteményeknek, felsőfokú tanintézetek könyvtárainak, civil szervezeteinknek és kisebbségi önkormányzatainknak.

Támogattuk továbbá a XI. kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzat által kiadott *Balázs-Bécsi Attila: A szamosújvári magyar-örmény katolikus temető monográfiája* című könyvet.

Folyamatban van 3 könyvünk anyaggyűjtése, amelynek felhívásai rendszeresen megjelennek a füzetekben: Gudenus János József: Örmény eredetű magyar nemesi családok genealógiája pótkötet és bővített-javított kiadása, Gudenus: Örmény eredetű családok genealógiája, Magyarörmény ki-kicsoda, valamint az Erdélyi Örmény szakácskönyv. Folyamatban van továbbá a színházi világ örmény származású résztvevőiről létező anyag feldolgozása.

10./ „Vers és zene” sorozatot indítottunk:

Június 21-én a II. kerületi Országúti Ferences templomban Pergolesi Stabat Mater oratóriuma hangzott fel versek kíséretében, október 12-én XI. ker. Orlay u-i templomunkban neves magyarörmény előadóművészek tolmácsolásában vers és zenedarabok hangzottak fel, magyarul, örményül.

11./ Idén is csoportosan részt vettünk egyházi ünnepeinken: Világosító Szent Gergely búcsún Szamosújváron (június 15.) és a Nagyboldogasszony napi búcsún Erzsébetvároson (augusztus 15.). Mindkét helyszínen szinte az egész magyarörménység rendszeresen találkozik.

12./ 2002. június 7-én megrendeztük az Argentin Nagykövetséggel, a Magyarok Világszövetségével, a Külügyminisztériummal és a Honvédelmi Minisztériummal közösen az immár hagyományossá vált megemlékezést Czetz János 1848-as magyarörmény honvédtábornok emléktáblájánál. (Emlékbeszéd, kulturális műsor és koszorúzás.) 5 éve indítottuk a közös megemlékezést.

13./ 2002. évben is részt vett közösségünk állami ünnepeinken, megemlékezéseinken, koszorúzásokon küldöttségével (március 15., augusztus 20., október 6., november 1.).

14./ 2002-ben is rendszeresen szerveztünk csoportos kiállítás-látogatásokat közösségünk tagjainak, tárlatvezetéssel:

Február 1.: Álmodói, világraszóló magyarok

Március 5.: Petőfi Irodalmi Múzeum, megemlékezés a márciusi ifjacról, az irodalom tükrében.

Szeptember 1.: Károlyi Palota - Titkok az Ararátról

Október 22.: Csepel - Dr. Szentpétery Tibor: 56-ban történt Budapesten (fotókiállítás).

Valamennyi programunkat meghirdettük a közösség tagjai számára.

15./ Ez évben is rendszeresen folytattuk pénz és tárgyadományok gyűjtését egyházi műemlékeink megmentése, erdélyi társszervezeteink működésének megsegítése érdekében. Március 19-én 23 komplett számítógépet adtunk át Kolozsváron a Magyar Konzulátuson erdélyi szervezeteinknek, amelyeket egyesületünk gyűjtött és javított fel, tett üzemképesé. Pénzadományaink, könyv- és használt ruha adományaink ez évben is igen jelentős mennyiségűek voltak úgy hazánkban, mint Erdélyben.

16./ 2002. október 20-i örmény kisebbségi választásokra országosan képviselőjelölteket állítottunk. 63 jelöltünkől 44 képviselői mandátumot szereztünk 16 helyi örmény önkormányzatban. November 9-től december 19-ig további 14 elektort állítottunk sikeresen 5 budapesti kerületben és 9 vidéki településen. Előadásokkal, a jogszabályok ismertetésével, tanácsadások útján biztosítottuk jelöltjeink felkészítését az önkormányzati munkára, a 2003. február 11-i Fővárosi Örmény Önkormányzat és a február 16-i Országos Örmény Önkormányzat választására.

17./ 2002-ben is megörökítettük programjainkat, közösségünk tevékenységét foto és videó útján, azokat archiváltuk.

Budapest 2002. január 20.

Dr. Issekutz Sarolta
elnök Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

„Én voltam a császár”

„Szeretettel várlak Benneteket” - írta kézzel a meghívóra Bálintné Kovács Júlia, amikor megküldte az EÖGYKE címére január 25-re szóló meghívóját.

Ugyanis „Én voltam a császár” címmel *Bálint Tiborra* emlékeztek, halála egyéves évfordulóján, az író néhai otthonában, Kolozsvárott, a Dornei utca 30-ban.

Az elhunyt író műveiből *Albert Júlia, Köllő Katalin, Sebesi Karen Attila és Török Katalin* olvasott fel. Az egybegyűltek „házigazdájukra” emlékeztek, az emlékeket a Magyarörmények Romániai Szövetsége és az Armenia Örménymagyarok Baráti Társasága támogatta.

A meghívó mottója egy Morus Tamás (Thomas Morus) idézet volt:

„Uram, ajándékozz nekem érzéket a humor iránt. Adj nekem kegyelmet, hogy a tréfát értsem, hogy így egy kis boldogságot ismerjek meg az életben, és másoknak is juttassak belőle...,”

Két, helyszíni beszámolót idézünk a megemlékezéssel kapcsolatban:

Szabadság 2003. január. 27.

Bálint Tiborra emlékezve

Mintegy félszáz barát, ismerős, pályatárs és tisztelő gyűlt össze január 25-én, szombaton délután a Fellegvár-közelében, hogy felelevenítse az egy esztendeje elhunyt erdélyi prózaíró, Bálint Tibor emlékét. A vendégeket az író özvegye, B. Kovács Júlia fogadta, elmondva: szeretné, ha a ház egyfajta gyülekezőhelyül szolgálna az erdélyi, főként kolozsvári értelmiségiek számára, hiszen ez a réteg egyre biztosabban halad az elmagányosodás útján. Ez ellen pedig jó védekezési formát nyújthat egy olyan hely, ahova jártukban-keltükben betérhetnek, és zavartalanul együtt lehetnek. Az író szellemiségét felidézve Albert Júlia, Köllő Katalin és Sebesi Karen Attila olvastak fel részleteket Bálint Tibor gazdag, sokrétű életművéből, majd az est többi része kötetlen baráti beszélgetéssel telt el, miközben a szobákban kiállított könyvgyűjteményt is megcsodálhattak a jelenlévők.

(sbá)

Krónika 2003. január 27.

A császár, aki harangozott

Bálint Tiborra emlékeztek barátai

A tavaly januárban elhunyt író dolgozószobája és háza január 25.-én újra megnyílt a barátok, tisztelők, ismerősök előtt. Mintegy harminc kolozsvári közéleti személyiség, tanár, művész, újságíró látogatott el délután a fogadásra. Gyertyafénynél, könyvek, oklevelek, személyes tárgyak szolgáltatta díszletek között Albert Júlia, Köllő Katalin és Sebesi Karen Attila olvastak fel Bálint Tibor írásaiból, majd a házigazdák, Bálint-Kovács Júlia és Janka Vencel kínálták étellel-itallal a vendégeket. Az „Armenia - Örménymagyarok Baráti Társaságnak székházaként is működő lakás egykori házigazdájára emlékezett és emlékeztetett. Márai- és József Attila-díjak oklevelei, Magyar Írószövetség-tagkönyv és kopott írógép, napló, fényképek, az általa írott és olvasott, régi és új kiadású könyvek mellett a hétköznapi élet kellékei is helyet kaptak e családi „életmű-kiállításon„: kedvenc poharak, italok, ételhordó, amellyel az írószövetségi ingyen ebédet hordták a nyugdíjas író-szerkesztőnek. „Én voltam a császár" - a meghívó mottója (egyébként novellacím) mindennél jobban kifejezi a jellegzetes kettősséget, amellyel helyzetekhez és emberekhez viszonyult: öntudat és önirónia, minden részletre kiterjedő figyelem és a saját világ mesévé varázsoló pátosza együtt.

Kolozsvári íróként vallotta, hogy „szülőt nem választhat magának az ember”, és a Szent Mihály-templom harangját egyszer minden ittlakónak meg kellene kondítania, „a Szamos vizét, a Fellegvárt és a város ódon utcáit" pedig mint az élet végtelen lehetőségeit használja fel mindenki.

A résztvevők és a szerző özvegye fölvetették az „Erdélyi Magyar írók Bálint Tibor Emlékháza”-nak, illetve egy emlékszobának a tervét is.

(Bakk-Dávid Tímea)

Kisebbségek

Szeretném, ha a Magyar Köztársaságban, magyar állampolgárként örmény származásának vállalhatnám magam, miközben magyar anyanyelvű vagyok; miért nem érthető ez a kettősség? A kisebbségi önkormányzatok (és választások) körüli zűrök kicsiben leképezik azt, ami az országban nagyban folyik.

Sajnos, a közélet részben arról szól, hogy „ha engem választasz, hazafi vagy, ha őt választod, nem vagy hazafi". (Mindegy, milyen jelzót használunk, a lényeg a kizárólagosság. A fekete-fehér. Az elosztás, amely szerint csak két véglet létezik.)

Ezt ismétlik, másolják a kisebbségi ügyek is: ki román és ki nem az, ki örmény és ki nem az, ki cigány és ki nem az... sorolhatnám. (Nem azért ismétlik és másolják az országos képletet, mert annyira buták, hanem azért, mert képtelenek az össznemzeti leegyszerűsítésből kirázódni.)

Lehet-e igaza valamiben annak, aki sok másban nem ért egyet velem? Valamiben egyetérthetnek-e azzal, akit eleve és alapvetően saját ellenségemmé kiáltottam ki?

Kedves olvasó, ne higgye, hogy mindez szavakkal való játék. Úgy „első nekifutásra" is látható, hogy igen-igen lényeges emberi fogalmat, a többes identitás fogalmát hagyjuk ebek harmincadjára jutni.

Feloldhatatlan a helyzet, jelenleg legalábbis annak látszik. A megválasztott kisebbségi önkormányzatok közpénzből gazdálkodnak, ebből következően minden magyar választópolgár joga szavazni. (Eredmény: jászladányi ügy, amely a cigánysággal szembeni minimális tisztességet csúfolja meg, formálisan, törvényileg teljesen jogosan...)

Ugyanis a választási és kisebbségi törvények következtében nem a kisebbségek mondják meg, hogy ki lehet hiteles képviselőjük, hanem az általános magyar választópolgár, akinek -

népiesen szólva - dunsztja sincs az egészről.

Másrészt: mindenkinek emberi és alkotmányos joga, hogy olyan kisebbséghez tartozónak vallja magát, amilyen neki tetszik.

A kiúttalan, zűrös alapon folyó csatározások egyik, legnépszerűbb (írhatnám: leginkább demagóg) alapeleme a vészjósló hangon emlegetett nyelvkérdés. Aki tud „ilyenül”, az „ilyen”. S aki nem tud „olyanul”, az nem lehet tagja az „olyan” kisebbségnek.

Lássuk kissé másként ezt az elvakart, gennyedő problémát s ehhez tegyük félre - legalábbis ideiglenesen - néhány dolgot.

Tegyük most félre az olyan, logikusan adódó kérdést, hogy például román anya és magyar apa Magyarországon élő gyermekének, aki nem tanult meg románul (és apja révén még a neve sem román hangzású!), van-e joga román nemzetiségűnek, származásának, a magyarországi románság körébe tartozónak vallania magát?

Lehet-e ez „identitás” kérdése? Magam irodalmi szinten beszélek lengyelül, mégsem vagyok lengyel, sem lengyel származású, ellentétben egykori kollégámmal, akinek 1939-es lengyel menekült katonatiszt az apja, magyar az anyja és ő maga remekül beszél... angolul! (Lengyelül egy szót sem.)

Tegyük félre egy másik, lehetséges kérdést is: vajon a háromszáz éve magyar földön élő, Arméniából hét évszázada (!) elszármazott örmény, akinek már a nagypapja is legfeljebb csak a Miatyánkot tudta egy 13-ik századi, úgynevezett „nyugati örmény” nyelvjárásban, bár széleskörű rokonsága mindig örmény származásának vallotta magát és évszázadokon át őrzött szokásokat, hagyományokat, konyhát, emlékeket vagyis az örménység tudatát - vajon vallhatja-e magát az örmény kisebbséghez tartozónak?

Tegyük félre a formális érvet, miszerint a ma, Magyarországon élő, örményül tudó örmény a 93-as Kisebbségi Törvény szerint azért lehet nemzetiség, mert „jogelődei” az örményül már nem tudó, de az örmény származást mindig hangsúlyozó és ápoló, évszázadok óta itt élő, úgynevezett „magyarörmények”. (Tegyük félre, mert valamiféle „ösiség” jogán én az égvilágon semmiből nem akarom kitűrni őket... sőt! Csak arra kérem, hogy engem se túrjanak ki örmény származástudatomból!)

És tegyük félre azt a keserű megjegyzést, hogy ugyanez a magyar közvélemény, amely vakon belesétál a szembekötősdibe, miszerint „aki tud ilyenül, az ilyen”... ugyanez a magyar közvélemény gondolkodás nélkül „lezsidozza” s kinevezi „nem magyar”-nak azt a zsidó származású magyart, akinek anyanyelve magyar, héberül vagy jiddisül pedig csak annyit tud, mint bármelyikünk. (Vagyis alig néhány, a kultúrtörténetbe beivódott kifejezést.)

Ez a „nyelvháború” az egyik eszköz arra, hogy ne figyeljünk a lényegre. Hiszen mindennapjainkban van más, mélyebb, tragikusabb kérdés: számos kisebbségi önkormányzat rossz, néha egyenest felelőtlen gazdálkodása.

Ez viszont olyan téma, amelynek már csak a közpénzek ellenőrizhetősége miatt is számításba kellene a szélesebb közérdeklődésre.

És az ágas-bogas kisebbségi kérdés egyik megközelítése lehetne, mielőtt önkínzó alkotmányjogi-nyelvi és egyéb (többnyire parttalan) vitákba süllyednénk. Az előbbieknél és ennek a kérdésnek egyetlen, igen fontos köze van egymáshoz, lényegi kapcsolódása: a vállalt nemzeti kisebbség iránti felelősség.

Abból indulok ki, hogy ha felvállalom az adott kisebbséghez való tartozást, sőt, felvállalom ennek képviselését (akárcsak helyi, kerületi szinten), akkor ennek a kisebbségnek kultúráját, identitásának őrzését akarom szolgálni, jó hírét akarom növelni (vagy kialakítani, ha éppen nincs). Ha ezt nem teszem, sőt, ha ellene teszek, akkor hiába minden „tősgyökér”, minden nyelvtudás és egyéb, igaz, vagy hangzatos érvek.

Tudok olyan budapesti, kerületi kisebbségi önkormányzatról (kerületet, nemzetiséget nem vagyok hajlandó megnevezni), amely az elmúlt négy éves időszak alatt a neki juttatott közpénzt egyszerűen „eltapsolta”. Tudok olyan testületről (ez például éppen az egyik, olyan

kisebbséghez tartozik, ahol legalapvetőbbnek a nyelvtudás kérdését tartják és szó szerint „verik az asztalt” nyelvügyben), amely a szűkös közpénzi támogatást egyszerűen képviselői honoráriumra fordította; miután pedig működésre nem maradt semmi, nem is csináltak semmit. Vagy: egy budapesti kerületi kisebbségi önkormányzatban az egyik „nyelvkövetelő” jelölő szervezet, amely az „etnobizniszt” szavakban folyvást ostorozza, jelöltet juttatott a testületbe. Az új képviselőként megválasztott alakot (aki melleleg vak hangot sem tud az adott nyelven), az önkormányzati testület alakuló ülésén egyetlen kérdés foglalkoztatta: „Ugye, azért olyan havi 40 ezret megkapunk?” (Hálistennek, villámgyorsan kiábrándították.) Ugy gondolom, hogy a „nyelvkövetelő” hazugság mindenik esetben tetten érhető. Ugyanis: mégha az említett példák szereplői akár tökéletesen tudják is kisebbségük nyelvét, mégsem kisebbségük becsületét szolgálják... de nem az én dolgom mások ajtaja előtt söprögetni.

Magyarán: gondosan monitorozni kellene a kisebbségi önkormányzatok tevékenységét. Nyilvánosan, hiszen az adott képviselőket a nemzeti hovatartozástól függetlenül a magyar adófizető választópolgárok választották meg. Nem elég, hogy tudomásul vesszük, miszerint X kisebbségi önkormányzat 120 ezer forintért hangversenyt szervezett. Tudnunk kellene azt is, hogy ebből mennyi jutott a résztvevő zenészeknek (méltányos!) fellépti díjra és mennyi pezsgőre. Tudnunk kellene azt is, hogy a hangversenyen három fős volt a közönség, vagy 83 fős. (Egyáltalán nem piszlicsáré kérdés.)

Még tágabb értelemben és még nyíltabban: vannak rosszul működő testületek és vannak jól működőek. (Például: jónéhány testület képviselői legfeljebb útiköltség-térítést szavaztak meg önmaguknak - nem repülőjegyet távoli országokba - hanem egy havi BKV bérlet erejéig; honoráriumról szó sincs. Vagy: több kerületből összefognak egy adott kisebbség önkormányzatai, hogy közösen szervezzenek a nemzetiségük számára fontos ünnepséget, klubestet, hangversenyt, kiállítást, így a kevéske, szűkös anyagiak egyesítve méltóbb szervezést tesznek lehetővé, és nagyobb közönséghez szólnak; más esetekben egy kerületen belül több kisebbség képviselőtestülete fog össze egy, közös célért.)

Tehát különbséget kellene tenni... Nem kellene „általánosságban” sem vádolni, sem védekezni. „Általában” kijelenti például valaki, hogy egy önkormányzat tagjai közpénzből söröznek. A közvélemény ebből „megtudja”, hogy minden kisebbségi képviselő sörre fordítja az állami, vagy helyi támogatást. Vagy: valaki kijelenti, hogy „tömegesen jelöltették magukat a választásokra a kisebbséghez nem tartozók”. Azt senki nem nézte meg, hogy éppen a vészharangot kongató korifeus jelölő szervezete járt élen a disznóságban, amikor a maga részéről fűt-fát képviselőnek jelölt.

Persze, keserűen azt mondhatjuk, hogy fejtől bűzlik a hal. A mindenkor magyar kormánynak, állami szerveknek (ne feledjük: akár jobb-, akár baloldali irányítással!) igazán egy az igyekezetük: ha már a törvény szerint létezik tizenhárom kisebbség, akkor kell mindeniknek az „élére” egy ember (mintha pártkatonaság élén állna, csak éppen itt kisebbségi identitású civil emberek csoportjai jelentik a pártokat), mert akkor a kormány, az állami szervek ezzel a tizenhárommal konzultálnak, rájuk hallgatnak, őket kérdezik, vagy győzik meg.

És ha egy kisebbség többsége zajongani kezd, mert elégedetlen ezzel a bizonyos „élen álló”-val, akkor a zaj okáról az állami szervek megkérdezik... az „élen álló”-t. Az viszont mindent meg fog tenni, hogy leváltsa saját kisebbségét.

És mindezen belül a kettős, vagy többes identitás alapvető emberi, alkotmányos jogáról már szó sem esik. Pedig ezt - helyesen - oly fontosnak tartjuk például határontúli magyar testvéreink esetében.

Mi pedig - különféle kisebbségekhez tartozó személyek, testületek és civil szervezetek - rákényszerülünk, hogy a hazugságözönben védekezzünk, vádaskodjunk, elhatárolódjunk. A sajtó - és általa a széles magyar közvélemény - csak két dolgot tud. Az egyik, ha botrány tör ki valahol, valamiért. A másik pedig, hogy a Főkisebbségi (az a bizonyos „élen álló”) néha

megjelenik valamelyik tévécsatornán és kijelenti, hogy: aki nem tud „ilyenül”, az nem „ilyen”.

Nagyon nem jó így.

Amikor két-három évtizede baráti vagy munkatársi körben elmondtam, hogy erdélyi örmény származású vagyok, büszke arra, ahogyan örmény hagyományainkat is őrizzük, mindenki tudomásul vette. Kedves személyi kuriózum volt, hogy másoknál többet tudok az 1915-ös genocídiumról, vagy, hogy felmenőim között ilyen családnevek szerepelnek: Zakariás, Dajbukát, Persián. Ha ugyanezt ma mondom, szinte ugyanazok az ismerősök nekem szegezik a kérdést: tudsz örményül?

Nem tudok. Az „anyanyelvem” egy hétszáz évvel ezelőtti nyugati örmény, amelyet nemzedékekkel ezelőtt elfelejtettek őseim, semmi okom hát nekivágni a mai keleti örmény megtanulásának.

Egyszerűen szeretném továbbra is legitim, alkotmányos módon, emberi jogaim birtokában erdélyi örmény származású magyarnak tudni magam, hagyományt őrizni és nem félni attól, hogy holnapután esetleg megtagadják tőlem a származásomat.

Dávid Csaba

az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület tagja
a Budavári Örmény Kisebbségi Önkormányzat képviselője

Erdélyi Örmény közmondás

Jobb a szemet elveszíteni, mint a becsületet.

Ál ágheg e gorszenelu ézacskhé, khán ezhárgivoruthiuné.

A maroshévi Urmánczy család története

(utánnnyomás)

Előkelő helyet foglal el Maroshévíz történelmében az Urmánczy család, hisz tagjai fontos szerepet játszottak a település fejlődésében, társadalmi és egyházi vonatkozásban egyaránt.

Az Urmánczy család Jósikafalváról ered, 1840-ben telepedtek meg az akkori Gyergyó-Topliczán, miután rövid ideig Gyergyószentmiklóson laktak. Kereskedelemmel foglalkozott az örmény eredetű család; Urmánczy János és felesége, Jákobi Margit, valamint Urmánczy Jeromos és felesége, Novák Mária a város központjában vásárolt házat, majd több erdős területet. 1897-re Urmánczy Jánosnak már 1294 hold birtoka volt, ebből 714 hold erdő. Testvére, István 960 hold birtokkal rendelkezett, ebből 791 hold erdős terület volt. Ezenkívül a család többi tagja - Jeromos, András és Endre - is birtokot szerzett, így az Urmánczy birtok elérte az 5700 holdat. 1890 körül a családnak már 18 háza volt a főter környékén, ezek közül a legrégebbi a piaci úton lévő ingatlan, amelyet a szárhegyi Lázár család építtetett, s amelyet 1862-ben vásároltak meg az Urmánczyak. Szintén a szárhegyi Lázároktól vásárolták meg 1870-ben a központban lévő termálvizű fürdőt.

Az Urmánczyak 1872-ben építtették fel a központ szívében a település legszebb és legnagyobb házát. A húszszobás palota 1916-ban, az első román betöréskor a tűz martaléka lett, 1928-ig romos maradt. Ekkor Urmánczy Jeromos és János irányításával újraépíttették és kitoldották, termeinek száma százra emelkedett. Sajnos, 1978-ban lebontották, ma a központi park egy része, valamint a főteret átszelő sugárút található a helyén.

Szintén 1872-ben épült fel Spitz Albert morva származású építész tervei szerint az Urmánczy család kriptája a római katolikus templommal átellenben. Ezt is lebontották - a volt rendszer szégyenére - 1960 június 26-án, és helyébe építtették fel a mai 8. sz. Általános Iskolát. A kriptát kovácsoltvas kerítése maradt meg csupán...

Id. Urmánczy János bérelte 1870 és 1900 között a Gyergyószentmiklós melletti Jánossy-

Zulich-féle birtokot a Szurdukban, ahol bogmentes fát lehetett kitermelni. Ezt a fát fél centiméter vastagságúra hasították, majd miután megszáradt, nagy üstökben megfőzték, végül különböző szitaméretűre hajlították.

Az Urmánczy család 1867 június 29-én jótékony célú mulatságot szervezett. Az ez alkalommal megtartott előadás legfőbb célja az volt, hogy a településen kőtemplomot építsenek, hisz csak egy 1780-ban épített fatemplom állt. Amint a korabeli újság, a Székely Napló hírül adta, e napon színelőadást és bált is szerveztek, míg a 87 tagú cigányzenekar a település főterén szórakoztatta egész napon át a helyi lakosokat és vendégeket. A rendezvényre Marosvásárhelyről, Abafájárok Tordáról, Marosvécsről, Gyergyószentmiklósról és Gyergyóremetéről is érkeztek vendégek.

Szintén ez év szeptember 22-én a régi fatemplom mellett letették az új templom alapkövét. Az építkezésben jelentős szerepet vállaltak az Urmánczyak, az anyagiak jó részét ők állták. Ezért olvashatjuk az egyház Domus Historiájában, hogy az Urmánczy család volt e templom alapítója. Az alapköv letételekor készült dokumentum is Urmánczy János házában készült, és az aláírók között olvashatjuk Urmánczy János, Urmánczy Jánosné és ifj. Urmánczy János nevét.

1871-ben Urmánczy János és felesége adományozta az egyháznak azt a nagyméretű, Szent Pétert és Szent Pált - a templom patronusait - ábrázoló festményt, amely ma is a főoltár fölött áll.

Gyergyószentmiklóson 1880-ban alakult meg a Gyergyó Első Takarékpénztár 300 ezer korona alaptőkével. Hat igazgatójának egyike a topliczai Urmánczy János volt. 1899-ben építette a család a település Borszék felőli kijáratánál a svájci stílusú Vadászkastélyt. A létesítményt 1944-ben azonban találat érte és felrobbant.

Az Urmánczy-kastélyt 1903 és 1906 között építették olasz mesterekkel. Húsz szoba és egy hatalmas társalgó volt benne.

Az Urmánczyak jelentős szerepet játszottak a tutajozásban, hisz tutajindítójuk volt a Kelemen-pataka nevű településrészben, a Tárnicahegy lábánál. Közös vállalkozása is volt a családnak, mint az 1905-ben alapított Urmánczy-Mélik Rt, amely kizárólag fakereskedéssel foglalkozott.

A Székely Körvasutat 1909. október 28-án avatták fel Maroshévízen, az első vonat 9 óra 30 perckor futott be Gyergyó irányából. Az esemény ünnepi szónokai között volt Urmánczy Endre is, aki a vasútnak a társadalmi és kereskedelmi életben betöltött fontosságát méltatta. A jelenlévőket fiatal hölgyek kínálták pecsenyével és pezsgővel.

Az évek során az Urmánczyak állandó támogatói voltak a helyi római katolikus egyháznak. Urmánczy János például 1870 körül több ingatlant adományozott az egyháznak, 1879-ben 1000 Ft-ot adott, egy 1945-ben keletkezett jegyzőkönyv szerint Urmánczy Gizella kisasszony 22 ezer lej adománnyal járult hozzá az egyház fenntartásához.

Sajnos, kevés dokumentum maradt fenn a család jótékony cselekedeteiről, de amint azt több, helybeli idős személytől is megtudtuk, az Urmánczyak nagyon gyakran szerveztek jótékonyági akciókat, alkalmazottaikkal kitűnően bántak, segítették őket. De szívesen segítettek más rászorulókon is. Amint a Topliczai Híradó című helyi újság 1895. január 31-i számából kiderül, az említett év február 9-re a család jótékonyági célú táncestére hívta össze a közönséget az Arany Nap vendéglőbe. A bevételből a Gödemesterházán épülő kápolna kiadásaihoz kívántak hozzájárulni. A rendezőbizottság elnöke özv. Urmánczy Jánosné úrnő volt, de a rendezők között szerepelt a család több tagja is: Urmánczy Jeromos háznagy, valamint Janka, Lenke, István és Bandi.

Egy másik okmány, amely a családnak az egyházhoz való kötődését tanúsítja, 1977-ben keltezett. A Bécsben élő Urmánczy Júlia egy 420 kilogrammos harangot adományozott a hévízi templomnak édesapja, Urmánczy Nándor tiszteletére, emlékére.

Az Urmánczy család legismertebb személyiségei: Urmánczy Jeromos (1817-1891)

földbirtokos és bankigazgató; Urmánczy János (1900-1991) - a Magyar Párt helyi szervezetének elnöke, a megyei szervezet elnökségi tagja, a Katolikus Népszövetség elnöke, több kulturális és társadalmi egyesület vezetője; Urmánczy Nándor (1868. augusztus 1. - 1940. október 31.) országgyűlési képviselő.

Urmánczy Nándor, a közéleti ember

Középiskolai tanulmányait Brassóban végezte, majd jogot tanult Budapesten, ugyanitt szerzett jogi doktorátust 1895-ben. Ezek után Kisküküllő vármegyében volt főszolgabíró, később Maros-Torda vármegyében szolgabírói, aljegyzői, majd főszolgabírói tisztséget töltött be. 1900-ban Sándor József főispán munkatársa lett. Az 1902. október 9-i választásokon Teleki Domokos gróffal szemben indult a szászrégeni választókerületben, és országgyűlési mandátumot nyert szabadelvű-párti programjával. 1904. január 4-én, a magyar képviselőház feloszlásának napján, Apponyival együtt a Független és 48-as pártba lépett be. Az 1910. évi választásokon Malonyai Dezső volt az ellenjelöltje. 646-632 arányban győzött, így továbbra is ő maradt a kerület országgyűlési képviselője. Ezt a tisztséget 16 éven át, 1902 és 1918 között töltötte be.

1917-ben önként bevonult katonának, negyvennyolc évesen a 9-es honvédhuszárok önkéntese lett, és a bukovinai fronton teljesített szolgálatot. Hősiességéért vitézségi érmet kapott, zászlósként szerelt le. 1918 novemberében Jancsó Benedekkel, Sebes Dénessel és Ugron Gáborral közösen Budapesten megalakították a Székely Nemzeti Tanácsot. Még az évben Urmánczy Nándor gyűjtő és irányító különtményt szervezett Budapesten a székely katonák felszerelésére. 1918 elején IV. Károly király kormánybiztosnak nevezte ki, majd Polába küldte a magyar tengerészlegénység bátorítása végett.

A háború után a Védő Ligák Szövetségét vezette. Az ő kezdeményezésére készültek el a Szabadság téren az Észak, Dél, Kelet és Nyugat szobrok, amelyeket 1945 februárjában törtek szét a bevonuló orosz tankok. Szintén az Urmánczy Nándor ötlete alapján kiírt pályázatra született meg a Nemzeti Hiszekegy.

Megteremtette az első jelképes országzászlókat, amelyeket 1921. január 16-án - valamennyi keresztény felekezet papjainak áldása után - a budapesti Szent István bazilikában helyeztek el megőrzés végett. 1925-ben született meg az Erekyés Országzászló gondolata, majd 1928. augusztus 20-án fel is avatta a Szabadság téren az első országzászlót. Ez később intézménnyé nőtte ki magát. Urmánczy Nándor lett ezen intézmény örökös elnöke. Az erekyés országzászló gondolatának megszületése után indult be az erekyeföld-gyűjtés.

Ennek során az elszakított területek városaiból, falvaiból, katonasírokról egy-egy marék földet hoztak az Erekyés Országzászló céljaira. Az erekyeföld az Országzászló talapzatába beépített urnába került. Az elszakított területekről zászlószegeket is küldtek, ezeket az első árbocrúdra szúrták fel. A talapzaton - Magyarország címere mellett - elhelyezték a középkori nagy magyar uralkodócsaládok címereit is. Avatásán Urmánczy Nándor a következőket mondta: „Az a nemzet, amely nem bízik a maga erejében és beletörődik abba, hogy mások irányítsák sorsát, az nagyon megérett a pusztulásra. Az a nemzet, amelyik ilyen, annak meddő és szégyenteljes a jelene és nem lesz jövője, vagy ha lesz, meg lesz pecsételve. Azért emeltük fel itt, a Szabadság téren az elszakított országrészek szobraival szemben az Országzászlót, hogy élni akarásunknak legyen tanúbizonysága, hogy hirdesse a magyar őserőbe vetett hitet, és hirdesse, hogy Magyarország ezeréves földjéről nem mozdulunk el soha..!”

Az Országzászló-mozgalom 1940-től fokozatosan kiterjedt az egész országra. Az utolsó zászlóavatás, amelyet Urmánczy Nándor részvételével tartottak, Salgótarjánban volt 1940 júliusában. Ekkorra már közel 600 országzászlót avattak. Urmánczy Nándor az évek során több szervezet, egyesület vezetőségében jelen volt, így az Erdélyi Férfiak Egyesületének vezetőségében is.

Az évek során több írása jelent meg. Az Erdély című folyóiratban több turisztikai jellegű

írása jelent meg: 1895-ben A Gyilkos-tó és környéke; A Csalhó; A borszéki visszhangról címűek, 1896-ban pedig a Sedes Giorgiensis című munkájában leírta Maroshévíz környékét, valamint a Gyergyói-medence falvait, de írt Görgényről, Szászrégenről és vidékéről is. Ezen írásaiért 1896-ban, 28 éves korában az Erdélyi Kárpát-Egyesület (EKE) Gyergyó-vidéki szakosztálya tiszteletbeli elnökévé választották, és a „Turistaság Bajnoka” címmel illették. Novellái, politikai jellegű írásai is jelentek meg. A Pesti Hírlap közölte legtöbb írását, de cikkei jelentek meg az Amerikai Egyesült Államokban kiadott Bridgeport című, magyar nyelvű újságban is.

Erdély visszacsatolását követően, október 23-án éjjel tért haza szülőfalujába, Maroshévízre, 22 év távollét után. 1940. október 31-én délután unokája, Urmánczy Gizella holtan találta szobájában, a Marosra néző ablak alatti karosszékben. Holttestét a családi kriptában helyezték örök nyugalomra. 1943 végén József főherceg Országzászlót avatott a sírboltnál Urmánczy Nándor emlékére. Szintén 1943-ban a Margitszigeten, Urmánczy Nándor kedvenc pihenőpadja mellett emlékpádot avattak. Ezt 1945-ben szétrombolta a berendezkedő új hatalom.

Jelenleg Maroshévízen a helyi cserkészcsapaton kívül semmi sem őrzi az Urmánczy nevet, sem utca, sem megjelölt ház nem emlékeztet a családra. Még a helyi Urmánczy-kastélyban székelő múzeumban sem találni utalást a családra.

Czirják Károly

Olvasói levél

2003 januári füzetben megjelenő „Örmények leszármazottai Kézdin” című írásra reagálva el kell mondanom, hogy komolyabb háttéranyag nélkül az ilyen írások elvesztik hitelességüket. Először is négy egészen különböző örmény eredetű Zakariás családot kell megkülönböztetni Erdélyben. Az általam korábban közreadott családfa kimondottan csak a szépvízi Császár-Zakariás családra vonatkozik s ez nagyjából kevés hibaszázalékkal meg is felel a valóságnak. A januári füzetben említett Zakariások a gyergyói „Zachnovszki” családból kerültek Kézdivásárhelyre Zakariás Miklós /1780-/ személyében. Itt közlök most részleteket a készülő „Szépvízi magyarörmények nyomában” c. könyvemből, amely, ha minden jól megy, meg is jelenik még ebben az évben s akkor végleg tiszta vizet öntünk a pohárba az ilyen kérdések lezárása tekintetében.

A ZÁCHNÓ-ZAKARIÁS CSALÁD

Az eredeti családnév Záchnovszki volt. A nagy betelepedéskor Besztercére telepedtek, majd innen kerültek Szamosújvárra, Szépvízre és Gyergyóba. A Szépvízre telepedett felmenő őse neve Záchnovszki Márton /1664-1746/ (Záchnóh Márton) és neje N. Dseshátun /1678-1739/ volt, akik 1697-ben házasodtak és sok gyermekük közül tartósan csak a Kristóf /1698-1770/ nevű élt Szépvízen. Az 1720-as évek után a család Gyergyószentmiklóásra telepedett át, így legtöbben itt éltek, ahonnan később többen is Háromszék vidékére költöztek át. Fontos azt tudni, hogy az 1800-as évek elejétől kezdődően a gyergyói Záchnó Zakariástól /1740-1790/ származóak felvették a „Zakariás” családnevet, aminek eredményeképpen a többi testvérek gyermekei is ezt a nevet fogadták el és kezdték használni. Ehhez hasonlóan vették fel, amint már említettük, Gulin Zádigtól a Zakariás nevet Szamosújváron, vagy Thumán Zádigtól a Zakariás nevet Erzsébetvároson. Így született meg tehát az a „Zakariás-család”, amelynek eredeti neve tehát Záchnovszki (Záchnóh) volt. Így már világos, hogy a gyergyói Zakariások nevének eredete nem azonos a szépvízi Zakariásokéval, akik hasonlóan úgy lettek Zakariások, hogy a Khontikár Zádíg utódai felvették ennek keresztnévét családnévnek. Ez a két Zakariás család tehát nem azonos eredetű, mert két különböző nevű család vett fel egy azonos családnevet. A megtévesztő benne az, hogy a névváltoztatás időpontja is (az 1800-as

évek kezdete) kevés eltéréssel majdnem azonos időszakra esik és ez többé-kevésbé akkor volt zavartkeltő, amikor pl. egy szépvízi Császár-Zakariás Gyergyóba költözött, vagy éppen fordítva, amikor egy gyergyói Záchnó-Zakariás költözött Szépvízre.

A szamosújvári Záchnók között említhető: Gergely, Lukács, Dávid, Sándor. Az 1800-as évek elején a szépvízi Záchnók közül sokan a „Keresztes” előnevet kezdték használni (talán, hogy megkülönböztessék magukat a szépvízi Zakariásoktól). Ennek az lett a következménye, hogy rövid időn belül nagyon nehézkesé vált a családtagok nyomon követése, mert mint tudjuk, Gyergyóban is sok ilyen nevű volt (az Ulián családból származó Keresztesek), és a későbbiek folyamán már egyszerűen képtelenség volt eldönteni, hogy valójában ki melyik családhoz is tartozik. Azokról a Keresztes nevűekről, akik még Szépvízen fordultak elő, még lehetett következtetni, hogy ők a Záchnó családból valók voltak, de akik már elköltöztek innen, azoknak hovatartozását 200 év távlatából már túl bonyolult lett volna eldönteni és pontosan dokumentálni. Napjainkban az azonos nevű Zakariásoknál is nehéz néha eldönteni, hogy valójában melyik őstől származnak, a gyergyói Záchnóktól, avagy éppen a szépvízi Khonthikároktól.

/ZÁCHNÓ/ ZAKARIÁS MIKLÓS (1780-1854)

Gyergyóban született 1780-ban Záchnó Kristóf és Mádzun Katalin gyermekeként. Kantán ill. Kézdivásárhelyen volt kereskedő. Gyergyószentmiklóson nősült 1811. nov. 19-én, neje Cziffra Anna /1792-/-.

Utódai közül nagyon sok nevezetes politikus és tudós egyéniség került ki, akik nagyon sokat tettek a magyarság érdekében. Házasságából született gyermekei:

- Miklós dr. /1811-/, aki 1848-ban mint csíkkörzeti tisztiorvos működött, a forradalmi kormány felkérésére.
- Kristóf /1813-/ kézdívasárhelyi szeszgyáros volt, aki Bíró Sándor rétyi lelkész feljegyzései alapján részt vett Háromszék önvédelmi harcában az 1848-as forradalomkor. (1833-ban nősült, neje Jancsó Karolina volt, leírás köv.)
- Kata /1815-/ (Vertán János neje volt),
- Mária /1817-/ (Dobál Antal neje volt)
- Jakab dr. /1818-/ (aki brassói ügyvéd volt),
- Róza /1829-1871/
- Antal /1820-/, aki brassói kereskedő volt és ő emeltette 1843-ban a csíksomlyói templomban látható Szent Antal-oltárt.
- Sándor /1822-/ (aki brassói kereskedő volt, 1852-ben nősült és innen született István dr. /1853-1928/, aki Brassóban volt orvos)
- János /1825-1910/, aki kézdívasárhelyi és brassói kereskedő volt (leírás köv.)
- Jozefa /1827-/, aki Isáák József brassói kereskedő neje volt
- József /1830-/, aki 1861-ben nősült először, neje Szász Mária /1841-1874/ és innen született Béla /1862-1928/ (leírás köv.). Még 1875-ben újránősült, neje Szultán Róza /1855-/ Szépvíztől.

Záchnó Miklós 1854-ben halt meg Kézdivásárhelyen, de Gyergyóban temették el. Utódai közül több nevezetes ember és közéleti személyiség került ki a későbbiek folyamán.

ZAKARIÁS JÁNOS (1825-1910) Kézdivásárhelyen született 1825-ben, Záchnó Miklós és Cziffra Anna gyermekeként. Kereskedő volt Kézdivásárhelyen és Brassóban. A kézdívasárhelyi Sárhelyen nősült 1856. ápr. 4-én, neje a kantai (Kézdivásárhely) születésű Cziffra Róza /1835-1898/ (Cziffra Antal és Vertán Róza lánya). Házasságából születtek:

- Júlia /1857-/ (aki Bóra Miklós neje volt)
- Miklós /1859-/, kézdívasárhelyi kereskedő volt, 1893-ban nősült Fejér Máriával /1869-/-.
- Gizella /1869-/ (aki Haltenberger Pál neje volt),

- Róza /1861-/ (aki Elekes Béla neje volt Kézdivásárhelyen)
 - István dr./1865-1942/, aki kúriai bíró volt Lugoson (leírás köv.)
 - János dr./1867-1946/, aki brassói ügyvéd és országgyűlési képviselő volt (köv.)
 - Sándor /1870-1957/, aki Kassán volt banktisztviselő, majd idősebb korában a kassai főtéren könyvkereskedést tartott fenn. A Magyar Hegymászó Egyesület tagja volt és az 1930-as években is személyes kapcsolatot tartott Budapesten élő unokaöccsével, Zakariás János híradástechnikai mérnökkel, aki ebben az időszakban Kassáról is vásárolt felszereléseket a rádióadókhöz. Felesége Loósz Irén kassai zenetanárnő /1871-1955/ és előadóművész volt. Egyetlen írása maradt fenn „Erdélyi Várregék” címen, amelyet Kassán adtak ki 1940-ben.
 - Ilona /1874-?/ (aki Jakab István / 1869-1917/ neje volt Brassóban).
- Zakariás János 1910-ben halt meg Kézdivásárhelyen.

ZAKARIÁS MIKLÓS (1859- ?) Kézdivásárhelyen született 1859-ben, Zakariás János és Cziffra Róza gyermekeként. Szülővárosában volt kereskedő. 1891-ben nősült, neje Fejér Mária /1869-/ és házasságából négy gyermek született:

- Zakariás /1893-/, aki Vertán Rózát vette el Kézdivásárhelyen (egyetlen lányuk Mária /1928-/ tanítónő lett Kézdivásárhelyen)
- Kristóf /1896- ?/, nős volt, de utód nem született.
- Anna /1898-?/ (férjnél volt, utód nélkül)
- Katalin /1901-2001/ (nem volt férjhez)

Zakariás Miklós Kézdivásárhelyen halt meg a két világháború között.

Természetesen, a készülő könyvben az ennek a családnak szánt fejezet nem csak ennyiből fog állni. Itt csupán kiragadtam egy részt, amely Bakk-Dávid Tímea cikkírót, kedves olvasónkat közvetlen érintette. Ez a család is nagyon kiterjedt család volt, hasonlóan más családokhoz, hogy ne is említsem pl. a szépvízi Dávid családot, amelynek nagy része szintén Kézdivásárhelyen élt.

Ettől eltekintve minden információt értékelni kell az élő családtagok részéről.

Bécs, 2003. januárjában

Dr. Száva T. Sándor

Köszönettel közöljük Dr. Száva T. Sándor úr magyarázó helyreigazítását, annál is inkább, mert a félreértelmezés nem is az „Örmények leszármazottai Kézdin” szerzőjétől, Bakk-Dávid Tímeától, hanem a szerkesztői lábjegyzetként közöltekből származott. Engem „vitt az erdőbe” a Zakariás családnév, lévén annyiban érintett, hogy apai nagyanyám Császár-Zakariás lány volt, s tudtam ugyan, hogy többféle Zakariás család létezik, de tájékozatlan és óvatlan voltam. Így azonban legalább nyilvánosan tisztázódott a kérdés, reméljük, sok olvasónk hasznára.

dcs szerkesztő

Bak-Dávid Tímea interjú-összeállításának második része ..

Örmények leszármazottai Kézdin

Az erdélyi örményeknek eredetileg saját püspökük volt. 1773-ban fogadták el a pápai fennhatóságot; jelenleg az örmény katolikusok fő védnöke, apostoli kormányzója dr. Jakubinyi György gyulafehérvári érsek. Kézdivásárhelyen az örmények mind római katolikusok, nem volt külön templomuk, mint Csíkszépvízen, Gyergyószentmiklóson, Erzsébetvároson, vagy az örmény alapítású Szamosújváron. A hagyományos örmény

vallásosság azonban a kézdivásárhelyiekre is jellemző. Dávid Imre nagyapám elmondta, hogy a kommunizmus idején voltak, akik funkciójuk, hivataluk miatt nem járhattak templomba, nem gyakorolhatták a vallásukat.

„A Csíkszépvízi találkozó igen fontos volt”

- De a többiek, akik nem voltak közvetlen veszélynek kitéve, ápolták és gyakorolták, édesanyámék, nagynénéznék is. Aztán persze próbáltunk más megoldást, formát találni a vallás gyakorlására: amikor kimentünk Pestre, Szegedre, akkor gyóntunk, áldoztunk. Nagyon sok hagyomány maradt meg, ápolták a hitüket, a vallásnak mindig fontos szerepe volt. A templomba (a kantaiba) sok kegytárgy, az ablakok is örmények adományai révén került oda, a négy színes ablakból három egészen biztosan. Az egyik - a második - nagyapámé, rá van írva, hogy Erzsébetvárosi Csíky Ida emlékére adományozta Dávid Antal. Mindegyikre rá van írva, ki adományozta. Az ezüst csengőt és a gyertyatartót is, a miseruhákat, amelyek persze már elhasználódtak, örmények adományozták.

- A csíkszépvízi örmény családi találkozón a templomból kijövet koszorúztunk, és a templomban, a kórus által elénekelt örmény himnusz után mindenki a magyar és a székely himnuszt énekelte, azt tudták, azt érezték inkább magukénak... és magyar-örményeknek vallják magukat. Ez mit jelent?

- Ez nagyjából azt jelenti, hogy azonosultak annak a népnek, annak a hazának a sorsával, ahová őseik jöttek. Ez nemcsak külső megnyilatkozásokban tapasztalható, hanem életüket áldozták, részt vettek az összes jelentősebb harcban, a szabadságharcokban, világháborúkban. Ez azt jelenti, hogy a kapott, új hazát valóban szerették, megbecsülték és magyarnak is érzik magukat. Dédnagyapám a 48-as harcokban, 49-ben itt volt, amikor Bem a Nyergestetőnél összegyűjtötte a csapatokat. Őt csak később hívták be, mert 11 gyermekes családnak volt a feje. Ezért őket tartalékosnak, itthon szolgáló katonának sorozták be. Aztán az első világháborúban részt vett az összes férfi családtag, édesapámtól kezdve nagybátyáméig. Egyik nagybátyám Ojtoznál esett el.

- Egyesek ezt a magyar-örmény identitást megkérdőjelezzik és azt mondják: ilyen nincsen.

- Az örmények esete eléggé sajátos, de nincs ebben semmi lehetetlenség. Lehetek én örmény származású és érezhetem azt, hogy a hazám: magyar haza. Én nem mondhatom, hogy magyar származású vagyok, de magyarnak érzem magam, mert itt lakom, itt születtem, az őseim párszáz éve itt laktak, ehhez nem férhet semmi kétség; csak esetleg a származásom nem magyar. De az érzéseim teljesen a magyar hazához, a magyar néphez és a magyar nép sorsához kapcsolnak. A két nép szenvedése maga olyan jelenség, ami összekovácsolta, egymásra utalta őket. Egyéb kapcsolódási pontok is vannak: a Szentkorona egyes kutatók szerint talán Örményországban készült, mégpedig Világosító Szent Gergely idejében, aki nagy tudású, sokoldalú ember volt, az örmények térítője. Hogy ez a feltételezés mennyire bizonyítható, azzal most sok kutató foglalkozik.

Családomból pedig sok olyan értelmiségi, közéleti személyiség került ki, akik a magyar közösségnek szentelték magukat: Dávid János, a helyi kórház főorvos-igazgatója volt, Dávid Antal királyi kereskedelmi tanácsos, Dávid István zeneszerző-ügyvéd, fia, Dávid Antal író, Dávid László Kolozsvár plébánosa, pápai prelátus (aki a családfánkat kutatta). Még ha el is mentek Kézdivásárhelyről, a gyökereik innen erednek.

A Dávidok Örményországból menekültek Moldovába, onnan az 1600-as évek végén Csíkszépvízre, Barótra, majd 1830-40 körül Kézdivásárhelyre telepedtek. „Legyen áldott örökre a jó Isten szent neve, hogy behozott új hazánkba, a székelyek szent honába!” - ez lehetett volna a mottójuk, de az összes Székelyföldre telepedett örménynek is.

- A nagyszülők ismertek még egyes szavakat, az ő szüleik még tudtak örményül, de aztán fokozatosan felejtették, nem használták, nem volt rá szükség. Családi ünnepek, étkezések alkalmából olyan ételeket készítettek, amelyeknek az eredete talán örmény, talán nem,

például a churut és a dalauzi török eredetű, az örményországi örmények nem ismerik. Főleg nagybőjtben készítettek olyan ételeket, amelyeket örménynek lehet mondani: vasporos (száraz kenyérből készült), dáb-dász paszuly. Húsvétkor pedig bárány, az örmények kiváltképpen ették a bárányételeket, például „prézlis bárány” máshol nem volt.

- Mit jelent neked, hogy Csíkszépvízen találkozhatasz más örményekkel, a nagy örmény család tagjaival?

- Ez igen fontos esemény volt, hiszen a rokonság olyan kiterjedt, olyan nagy, hogy sokakról évtizedekig nem is hallottam. Találkoztam olyanok felnőtt gyermekeivel, akiktől megtudhattam, hogy mi van az unokatestvéreimmel. Tehát ilyenkor a rokonság sorsáról szerezhet az ember információkat s ez nagyon lényeges. Sok olyan embert ismertem meg, aki foglalkozik az örmények, és főleg a Szépvíztől származó örmény családok kutatásával. Kapjuk a budapestiektől az Erdélyi Örmény Gyökerek füzeteket, ezekből is nagyon sok mindent megtud az ember, hogy milyen irányba halad az örmények sorsa. Végző fokon ez az, amit mondani lehet az örmény származású fiataloknak: minden lehetőséget kihasználni! Vegyenek részt, ápolják és őrizzék, amit meg lehet őrizni az ősi hagyományokból. Esetleg arról is lehet szó, hogy akinek lehetősége van, tanuljon meg örményül. Magyarországon bizonyosan jelennek meg könyvek, segédanyagok, amiket fel lehet használni. Fiatal koromban sokszor gondoltam arra, hogy jó lenne kimenni Örményországba... csak hát ennek akkor sok akadálya volt. Voltak összejövetelek a két világháború között, amikor az itteniek örményországi örményeket hívtak meg előadást tartani, olyanokat, akik tudtak örményül, a Musza Dag idejében menekültek el.

Rokonok mindenhol

A Vikol családból Erzsike nénivel beszélgettem. Szülei 1941-ben jöttek Kézdivásárhelyre.

- Dédnagyanyád, Dávid Kati néniék voltak az elsők, akik felkeresték apuékát és onnan datálódik a nagy barátság, azelőtt itt nem ismerték őket, anyám magyarországi, apám kolozsvári, ők sem ismertek itt senkit - idézi fel a család beköltözését.

- Dédnagyapám, Vikol Kálmán Kolozsvár alpolgármestere volt, és amikor 1902-ben a Fadrusz-szobrot leleplezték, ő mondta az egyik beszédet. Mi nem vagyunk tiszta örmény család, mert apai ágon vagyunk csak félig örmények, anya félig osztrák, félig magyar. Van minden ebben a családban. De ahol egyszer valakinek bemutatkoztam, az mindig azt mondta: „Na, te örmény vagy”, nem is tagadtuk soha, nem is volt miért, mert az nem szégyen. De igazi, édes rokonunk itt, Kézdivásárhelyen nekünk nem volt. Az örmények nagyon érzékenyek, nagyon oda tudnak figyelni egymásra, de átveszik környezetük hatásait és igen sok segítőkészség van bennük. Sok közöttük a művészlélek, főleg zenész, a mi családbanban is... Azt tapasztaltam, legalábbis itt, Kézdin, hogy bármi történt, mindig próbáltak segíteni s ez jó érzés volt. Érezted: áll valaki mögötted, egy közösség - emlékezik vissza Erzsike néni - ...ha arra gondolok, amikor ott voltunk Dávid Laci bácsinál Kolozsváron, vacsorán, hát kik gyűltek össze: oda örményeken kívül más nem nagyon tette be a lábát - és elneveti magát. - Patrubány Miklóstól kezdve, akik ott ültünk, mind ilyen örmény rokonság volt, Laci bácsi is próbálta Kolozsváron maga köré gyűjteni őket.

A Vikolok nemeslevele a 18-ik századból való, és mindig a legidősebb fiúra száll. Erzsébetvárosiak, onnan mentek Kolozsvárra, a többiek szétszóródtak, Moldovában és Olténiában is van egy-egy ág. A közelebbi rokonság az anyaországba települt.

- Úgy tudom, dédnagyapám nem beszélt jól, de még tudta az örmény szertartást a misén, nagyapám, azt hiszem, egy imát tudott. De ők már nem is tudtak hol részt venni örmény szertartású misén, mert Kolozsváron nem volt, aki örményül misézzen. Szamosújváron voltak még rokonok, azokhoz járt ki nyaranta, velük tartotta a kapcsolatot, én azokat már nem ismerem, csak a kolozsváriakat. A szomorú az, hogy ahol az őseim el voltak temetve, a Házsongárdi temetőben, azon a részen mindig örmény sírok voltak, csupa Vikol-sír, s amikor

utoljára kint voltam, egyet sem találtam, nem voltak gyerekek, leszármazottak, nem volt, aki megváltsa a sírhelyet. A mi sírhelyünkről is levették a keretet, a dédnagyapám sírja nagyjából épen maradt. Alig tudtam megváltani, nem akarták elismerni, hogy a felmenőim nyugosznak ott, nagyszüleim, dédszüleim. Egy évbe került, míg elintéztük.

Kiderült, hogy Erzsike néni az örmény ételeket nem igazán kedveli.

- Édességeket csinált nagyanyám is Kolozsváron, sok dióval, sok mézzel, ez a dalauzi, de én nem szerettem, túlságosan émelyítőnek tartottam az ízét. Ezeket mi már egyáltalán nem készítjük a családban; ha churut van, azt a fiúk szeretik, de én nem rontom el vele a húslevest... - és megint elneveti magát. - Úgy látszik, túlságosan magyar gyomrú vagyok. Zakariáséknál és nálatok (Dávidéknál) nagyon finom örmény ételeket lehetett enni. Katinka néniéknél, a Zárug Gyöngyike nagynénjénél volt nyúlpástétom hecsempecs szósszal, az nagyon érdekesen készült és nagyon finom volt, s még volt egy örmény édesség, kivágott téztaféle, a dalauzihoz hasonlóm valamivel töltötték meg.

Mostanában fog megjelenni egy fiatalon meghalt örmény kislányról (Zárug Gyöngyikéről, akit a rokonai szeretnének boldoggá avatni) szóló könyv Erzsike néni szerkesztésében.

- Én, mint a hályogkovács, azt mondtam, rendben van, fogalmam sem volt, hogy mire mondok igent - nevet, amikor arról kérdezem, hogyan kerültek hozzá a kéziratok. - Úgy megszenvedtem ezzel a kézirattal, hogy azt egy huszonegyedik századi gyerek is megértse... s meg kellett magyaráznom a kézdivásárhelyi kapcsolatokat. Szeptemberben adtuk nyomdába, állítólag már nyomják.

Erzsike néni a kislány gyerekkori játszópajtása volt, ugyanakkor „örmény rokon”, nem utolsó sorban nagy tapasztalattal és jó irodalmi érzéssel bíró magyartanárnő, így a gyergyószentmiklósi plébános rábízta a szerkesztői munkát.

- Én büszke vagyok a magyarságomra. Örménységemmel soha nem álltam elő, ha azonban megkérdezték, soha nem tagadtam le, nem is szégyeltem, mert nem olyanok voltak az ősök, hogy szégyenkezni kellene miattuk; ennek az országnak a felemelkedéséért és kultúrájáért rengeteget tettek, az adományokkal, a szellemi és testi munkájukkal, nagyon odaadó és hűséges társaság, hű ahhoz a földhöz, amely befogadta. Mert nem volt hol megmaradjanak, mindenhol elűzték őket.

De ahol befogadták őket, ott teremtettek: kultúrát, virágzó kereskedelmet, művészetet, úgyhogy csak büszkék lehetünk rájuk, s felemelt fejjel kellene köszönetet mondanunk azért, amit létrehoztak.

Hogy ennyit is tudunk a múltról, azt annak köszönhetjük, hogy a papírok fennmaradtak s hogy abban az időben a szülők még beszélgettek a gyerekekkel, meséltek. Lehet, hogy a mai világban ez nem mindenütt van meg.

Összeállította *Bak-Dávid Tímea*

Segítségükért köszönetet mondok Zakariás Máriának, Dávid Imrének, Bogdán Évának, Vikol Erzsébetnek, Dávid Péternek és Simó Katalinnak.

Az ember versei

Dr. Nagy Attila - hadd írjuk így - nem „csak” doktor. Költő. Egy leveléből, amelyet Marosvásárhelyről írt, s nem azzal a szándékkal, hogy közölhető legyen, hadd idézzünk mégis néhány sort: „Velencében jártamkor sokat gondoltam a világon szerteszóródott örményekre, hiszen egyik vallási-kulturális központjuk közvetlen közelében jártam.

Kolumbán Kata apai dédanyám nyomait kutatom még mindig, de úgy tűnik, nem sok sikerrel. Persze, ez mit sem változtat az örménység iránt érzett, belém kódolt rendkívüli

szimpátiámon, szeretetemen, tiszteletemen. Végülis örmény vér is van bennem, amire büszke vagyok".

Olvasóként én azt tehetném hozzá, hogy mi, örménymagyarok, magyarörmények pedig büszkék lehetünk a negyed (?), nyolcad (?) vagy tizenhatod (?) részben örmény származású Nagy Attilára.

Számít-e a hányad? Vagy az számít, hogy ismét találkozunk egy emberrel, aki talán harminc, talán hatvan éves, de ember.

Velence harangjai című kötetét olvasgatva (megjelent a Magyar Kulturális Örökség Minisztériuma támogatásával 1999-ben, a marosvásárhelyi Mentor Kiadónál) az az ember érzése, hogy az örökös emberi kétségeket és fájdalmakat nem lehet elégszer kifejezni. És mindenkinek újra ki kell fejeznie a saját gondját, fájdalmát. Nagy Attila például ilyen kérdést tesz fel a verseskötetben:

Az elszalasztott alkalom
Az elszalasztott élet
Sejtjei csukódnak
Irgalmas Istenem
Ha elmegy odaátra
Szabad-e magamhoz intenem

Valószínűleg ott kezdődik az Ember, ahol igyekszik megküzdeni saját, legrémesebb gondoljaival.

Ha kapható volna, örömmel ajánlanám olvasóinknak a „Velence harangjai” című, négy éve kiadott verseskötetet. Egyáltalán nem Velencéről szól és nem turisztikai szépeltés. Ember írta. Pontosabban: egy ember megszenvedte.

dcs

Nagy Attila

Töredék

1. Kibirni ha már nem lehet,
Azt ahogyan a rettenet
Szépít meg egy-egy arcot.
2. Miféle megadást, feladást,
Harcot
Odázni újra el -
3. Hogyan kell, mit is kell, Istenem?
Itt állok, állunk védtelen,
Törnek a csontok naponta bennünk.
4. Mint fogatlan száj síkos falatra,
Létünkre huttyanunk?
5. Elhagyott sapka poros járdán,
Nagy zsíros folt valaki vállán,
Túl józanon, mindig kábán
Hogy érzed magad, Istenem?

(A költő örménymagyar, Marosvásárhelyen él.)

Barangolás Erdélyben, 2002 II. rész

Gyergyószentmiklós. Szarka Gyuri így szól: „Ádám-Évával kezdem, ők még nem bizonyítottan örmények, de a dolog már folyamatban van”. Az örmény templom 1733-as, a többi későbbi. Örmény felirat a toronynál, jelentése: „Sugallatot kaptunk, hogy itt nekünk templomot kell építenünk”. A templom kapuján; „Az üdvösség ügye senki elől nincs elzárva”. A cinteremben művészi sírkövek, a kerítés belső oldalán, körben úgyszintén: Szekula Antalné Amira Katalin, szül. 1821, meghalt élete 56-ik évében, 1877 augusztus 25. Az Úr angyala örökös hamvai felett.

Másutt: „Fogy az erő, küzd a lélek / múlnak az utolsó percek. / Int a halál, üt az óra / menni kell a néma sírba”.

Örménytemplom utca, örmény plébánia. Dr. Simon Istvánné az Oltár Egyesület elnöke köszönt minket az örmény találkozózn, majd Vass Albert „A bujdosó imája” című könyvéből: A láthatatlan lobogó mélyrehasító gondolatait hallgatjuk. A helyi kórus elénekli az 1992-es születésű örmény himnuszt, utána közösen a magyar- és a székely himnuszt. Beszélgetés közben kínálgatás...

Csikszépvíz. Zakariás Péter úr: „a magyarörmények leszármazását figyelemmel kísérem, egyébként úri szabó voltam...” A Kaszinóban, számos erdélyi magyarörmény; a vendéglős házigazdaként kényeztet minket. Ajtony Gyula újságolja: 63 örmény család élt itt, szorgalmasok és tehetősek voltak, vándor színtársulatokat is meghívtak ide. A szépvízi Kaszinó igazi kultúrközpont volt. „Az államosítás dacára máig a Szentháromság Alapítvány nevében van a Kaszinó, nem igényeljük vissza, mert csak 3 örmény él Szépvízen, mi többiek Csíkszeredán élünk. Évente 2-3 alkalommal megkapjuk. Az önkormányzat fizeti a felújítást. Egy szobában a tárgyi emlékeket óhajtjuk összegyűjteni és megőrizni”. Az itteni futballpályán a mezcsapatok éppen rúgják a labdát.

Az örmény templom mennyezetén: „Énekeljétek az Úrnak és áldjátok az Ő szent nevét”.

Zakariás Péter bácsi: először egy kápolna épült itt, majd 1763-ban a templom. A csodálni való üvegablakokat Richard Schleingrott üvegművész készítette. Fehérmárvány, álló szenteltvíztartó. Örmény temető, zömök kőkerítés: Id. Zakariás István dr. ny. körorvos 1850-1930, felesége, sz. Dajbukát Katalin 1860-1921, és leányuk Tessza, 1889-1914. „Szerettetek, szenvedtetek, békében pihenjétek”. Vagy: Itt nyugszik Dajbukát Irma, szül. 1875 mart. 3, meghalt 1894 nov. 12. „E virágzó bimbó letörött korán, de új hónapban csak most él igazán”.

Elbúcsúzunk. **Máréfalva**, gyönyörű székely kapukkal. Másnap újfent nekivágunk a Hargitának, közben hallgatjuk a székely Miatyánk szívet érintő strófáit és a székely himnuszt. Ennek szövegét Csanádi György írta. A régít pedig (Vándorfecske hazatalál) Csíksomlyón még ma is éneklük.

- Töprenghetünk, hogy melyik a szebb, melyiknek van több üzenete számunkra. Szerintem, kölcsönösen kiegészítik egymást - véli Dr. Szarka Gyuri bácsi.

Csíkszereda. Csibész Alapítvány: az árvaházból kikerült fiatalokat menti meg az elzülléstől. Hitre, erkölcsre neveli és magyar nyelvre tanítja.

Csikmenaság templomának szentélyében gyönyörű freskók vannak.

Balra tőlünk a Nyergestető emlékmű. A Bukarestben szolgáló kászoni leányok gyűjtött pénzecekből állították (ez oda is van vésve). Kányádi Sándor: „Nyergestető”. Gaál Sándor Csíkszentgyörgy szülötte, a szabadságharcban alig 200-an voltak, de itt az utolsó szálíg harcoltak az orosz túlerővel szemben. A szabadságharc idején, a közeli bodvai hámorban öntötték az első két ágyúcsövet vasból, amelyek csiszolatlanok voltak s ezért nevezte őket a nép „varangyos”-nak. A hámor egy Zakariás nevű örményé volt.

Tusnádfürdő. Fellendülőben van, nem úgy, mint Borszék. Mofeták. Gyönyörű, méltóságteljes fenyők, pedig csak 400 m magasan vagyunk. Tusnádi szoros. Pici hegyesűcs púposodik az

erdők után, a tetején Súlyomkő. Itt ágazik el az út Barót vidékére. Nemsokára átjutunk a Háromszéki medencébe. Háromszék gyakorlatilag a mai Kovászna megyével esik egybe. Benedek Elek: „annak könnyű a toll, akinek könnyű a kasza”. Mert ő írt is, kaszált is.

Bükszád (Sepsibükszád), az üvegsűrben (üvegghuta) olasz mesterek dolgoztak. Egy ilyen olasz leszármazottja Markó Béla is, az RMDSz elnöke.

Felettünk a kráter pereme. Mivel itt a perem megmaradt, nem tűnt el a Szent Anna tó vize, mint az a Mohosnál, a tőzeglápnál történt.

A Mohos szörcsög és néha egészen combközépig lehet süppedni. Szarvasmarhák is elvesztek már benne. Gyönyörű vegyes erdőben, szerpentinén kapaszkodik a busz. Balra a bükszádi medence, jobbra az erdőnél pedig a Mohos. Kis kerítés védi (valamennyire) a medvék ellen a kis kempinget. Sátrak, csúcsos, nyeregtes kis árusító fabódécskák, cserép-, zsindely- és hullámlemez tetővel. 1050 méter magasan vagyunk. A kráterhez 100 métert megyünk lefelé. A Szent Anna tó Európa egyetlen krátertava. Vízükre 950 méter magasan van. A tóban fürdenek, a partján labdáznak, tűzön sütnek, kultúráltnan pihennek.

Torjai büdös barlang. Lankás, avarral borított hegyoldalon iparkodik felfelé a szétszakadozott csapat. Szép, sziklás helyen már messzebről is látszik a barlang szája. Előtte, a lejtőn lefelé 60 méternyi távolságban kipusztult növényzet jelzi, hogy növényre is mérgező a barlangból áradó gáz! Komolyan kell venni az intést: a barlangban lassan mozogni, a padra leülni és gázfürdőzni (mofetázni). Lehajolva, lejjebből szippantani életveszélyes! A barlang falán is látszik, kb. 1 m-ig a sárga, ként is tartalmazó ráakódás. Még beljebb már az egész barlangkürtő sárga, aprókristályos bevonatú. Kint a sziklán is láthatók itt-ott sárga részek, a repedésekből előszivárgó gáz lerakódásai folytán.

Bálványosvár, amelyről igazán csak Jókai Mór írt. Imola forrás, Zsuzsanna és Ibolyaforrás. Mellettünk a Torja patak csörgedezik.

Torja község, ősrégi Apor-kúria. Az utolsó Apor báró visszakapta és területén gazdálkodik.

Kézdivásárhely. Felsőháromszék központja. Thúróczy Mózes üstkészítő műhelyében öntötte Gábor áron a 64 ágyút. Thúróczy mellszobra a 12 fontos ágyúgolyóval a buszról is látható. Ez az udvarterek városa. Múzeum, igen értékes gyűjteménnyel. Igazgatója is egy elhivatott égő fáklya! Vigadó, szép polgárházak, szökőkút. Kézdivásárhely 180 éve leégett, ezért vannak olyan szép, rendezett utcái, mert az újjáépítés jól megfontolt terv szerint történt.

Ojtozi szoros, ahol a történelem folyamán oly sok mindenki járt-kelt.

Esztelnek. Nagy, íves kőkapu. A kolostor 1645-től működik. Végigjárjuk a termeket, a pici kápolnaszobát. **Kézdiszentlélek** a Perkő dombja alatt, 4 tornyoskás kerített, elegáns barokk temploma szépséges belsővel. Bejutni nem tudunk, az 1914-18-as emlékmű előtt tisztelgünk, amelyen a II. Világháborús hősök nevei is olvashatók és oldalára a szabadságharc hőseinek névsorát vésték.

A templom kerítéséhez simuló temető kapuján életfa faragás, sőt rovásírás is található. Magyar felirata: „Támassz életre minket, Istenünk, fordítsd jóra sorsunkat, és mi Téged örökké dicsérünk. Zsolt. 79. 19-20” A temetőben szép síremlékek, különösen értékesek a templom kőkerítéséhez közel, csoportban szorongó, legrégebbi barokk kőkeresztek.

Kézdivásárhely, határőr laktanya. Balra, Gelence felé síkságon haladunk, a távolban gyönyörű hegykoszorút szemlélünk. Gábor Áron még az öccse helyett is leszolgált a katona időt, így két obsitja is volt. Vásárhelyen a Múzeumban szép vitrinek az ő mesteri tudását mutatják. Akkoriban az ágyúkat fűrták, neki nem volt ilyen berendezése, ezért precíziósan öntenie kellett a cső öblét.

Gelence, határőr falu. Világháborús emlékmű. A Szent Imre kaputornyos erődtemplom az 1220-as években épült, a Világörökség része. Freskói 1330 körül készültek, köztük hat kép a Szent László legendából: a váradi püspök megáldja a királyt, indulás a csatába, az ütközet, a kun vezér üldözése (a váradi püspök leányát menti). A leány kellett lerántsa, hogy gyalogosan harcoljanak és ugyanő vágta el a küzdelemben a kun horgasínát is, hogy ereje és hatalma

elenyésszen. A kun lefejezése, amelyben a leánynak ismét komoly szerepe volt. A pihenési jelenet a diadalív helyreállításakor elpusztult. Helyét a későbbi barokk, festett fa mellékoltár foglalja el, így nem pótolható. Az északi és déli falon is vannak freskók.

A hétfalusi csángók. A Barcaságban nem hét, hanem tíz csángó falu van. Négy, Bácsfalu, Hosszúfalu, Csernátfalu és Türkös valójában egy város. Továbbiak: Zajzon, Türkend és Tatrand. Ezekre a brassói szászok az evangélikus hitet rákényszerítették és jobbágysorba taszították őket. A kézművességet is megtiltották nekik, hogy ne jelentsenek konkurenciát. Így szállítással kezdtek foglalkozni, egyesek újabban taxisofőrök lettek. A hétfalusi asszonyok hímezték Kossuth szemfedőjét, de védték a Zajzoni szorost is! Hétfaluból származik Istók János is, aki a budapesti Bem szobrot alkotta.

A Székelyföld határa a Feketeügy nevű folyócska.

Már látjuk a Cenket, majd jobbra a szászhermányi erődtemplom hatalmas tornyát, most éppen renoválják.

Brassóba érkezünk. Nagykőhavas: 1900 méter magas, és a Hétfalusa „hegyecskék”: 1200-1300 méter.

(folytatjuk)

Felhívások

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület szeretné megjelentetni a Gudenus János József Örmény eredetű magyar nemesi családok genealógiája pótkötetét, de a nagy érdeklődésre tekintettel tervezzük a javított, bővített kiadást is. Kérjük az érintett - különösképpen a Pászákász, Petraskó és Rátz családokat -, hogy a hiányzó adatokat küldjék meg a szerkesztőség címére.

Kérjük, mindenki jelezze, ha téves adatot észlelt.

Előkészületeket folytatunk, hogy elkészülhessen az Örmény eredetű családok genealógiája című kiadvány, mint az Erdélyi Örmény Múzeum sorozat része. Kérjük tehát a családok jelentkezését, akár Gudenus János József genealógus

(1211 Budapest, Kiss János altb. u. 61.), akár a szerkesztőség címén. Kérjük az iratokat (fénymásolatukat), adatokat mellékelni.

Az EÖGYKE megkezdte egy „**Erdélyi magyarörmény szakácskönyv**” előkészítő munkálatait. Kérjük, küldjenek recepteket! A szerkesztőség címére érkező recepteket a tervezett könyv szerkesztői fogják kiválogatni; nyilvánvaló, hogy ugyanazon étel többféle recept szerint is készülhet, ám egyetlen ételről nem szükséges húsz-harminc leírást közölni, néhányat - táj, családi szokás, vagy időrend szerint eltérőt - azonban igen. Ezt a válogatást a könyv összeállítói végzik el, akik kéri: a recepteket névvel aláírva küldjék be, hiszen a szakácskönyv hitelességét is az fogja biztosítani, hogy aki receptet ad meg, annak a neve is ott szerepel - a könyvben is.

Kedves Olvasóink!

Kéréssel és felhívással fordulunk Önökhöz!

Az EÖGYKE hozzákezdett a **Magyarörmény ki kicsoda** című kiadvány összeállításához, amelyben az örmény gyökerekkel rendelkező híresebb, nevesebb embereket szeretnének összegyűjteni. Hosszantartó és felelősségteljes munka ez. Kérünk mindenkit, aki tud olyan, említésre valóban méltó emberről, aki örmény gyökerekkel rendelkezik, az adatokat juttassa el a szerkesztőségbe. Kérjük: az adott személy nevét, születése évét és helyét, az örmény vonatkozás jelzését (milyen örmény családok leszármazottja az illető), végzettsége, képesítése, szakmai vagy tudományos fokozatai megjelölését, valamint tevékenysége rövid leírását (negyed- vagy fél oldalon). Indokolt esetben természetesen ez hosszabb is lehet.

Kérjük, jelezze az adatok forrását, és a dokumentumok létét: van-e az adott személlyel kapcsolatban valamiféle dokumentum (valamint kép, fénykép, stb.) a birtokában. Kérjük, írja meg címét, elérhetőségét is, hogy az adatokat hitelesíteni, az esetleges dokumentumokat felkeresni (másoltatni) tudjuk. Kiket keresünk?

Magyarörmény származású, nevezetes személyeket, akik megbecsülést vívtak ki maguknak s akikről illik, vagy illenék tudnunk: a magyarörmény múlt, közelmúlt és jelen tudományos, politikai, közéleti, gazdasági, oktatási, hadi, egyházi, művészeti, irodalmi, kiemelkedő társadalmi tevékenységű alakjait. Kérésünket ismételjük több lapszámon át, hiszen tudjuk, hogy az adatolás nem könnyű munka. A beérkező anyagokat az EÖGYKE által erre a célra kijelölt bizottság fogja kezelni, amely eldönti, hogy végső soron ki az, aki bekerül a Magyarörmény ki kicsoda című kiadványba. Segítségüket előre is köszönjük!

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

Postacím: 1251 Budapest Pf., 70.

E-mail: magyar.ormeny@axelero.hu fax: 201-2401.

A Fővárosi Örmény Klub 2003. február 20-án csütörtökön du. 17 órakor, Magyarok Háza (Bp., V. ker. Semmelweis utca 1-3.), I. emeleti Bartók teremben tartja következő összejövetelét.

Műsor: Egy örmény menedék - Libanon

Szabó László fotóművész vetítettképes előadása.

Rendezői: Budapest II. Kerületi Örmény Kisebbségi Önkormányzat.

Mindenkit szeretettel várunk

Klubest - így, harmadszor

Harmadszor számolhatok be Olvasóinknak a Fővárosi Örmény Klub januári, vidám estjéről úgy, hogy egyúttal magam is az est egyik szervezője és szerzője voltam. Magától értetődik, hogy ez mindig gondot jelent, hiszen az ember, bármennyire is profi, vagy fölöslegesen szerénykedik (megpróbáltam 2001-ben, első alkalommal), vagy megkísérel tárgyilagos lenni s ez önmaga eredményeinek elismerését (is) jelenti. Persze, hogy ez utóbbtól is ódzkodom, hiszen nem akarok sem magányomban, sem mások előtt öntömjézésbe csúszni.

Megkísérlem ezúttal is a tárgyilagos beszámolót, azaz beszélhetek arról, hogy mit tettem, mi volt a szándékom - de nem minősítem.

Talán ez a megoldás.

Tehát: igyekeztem felvillantani mélyről jövő, őszinte mániámat. Bevallom, ha a Kárpát medence térképére nézek, olyan tájat látok, ahol számos nép összevegyült, szomszédolt, átvett egymástól, és mindenikük zenéje egyként otthonosan hangzik. (Ebben a műsor összeállításánál csak technikai korlátok befolyásoltak; túl sok időbe került volna például szlovén népdal „beszerzése”, nem volt idő megfelelő magyarzsídó ének betanulására, jó lett volna, ha egy erdélyi örmény saragán elhangozhat, stb. Úgy döntöttem, inkább kevesebbet markolunk, de azt méltó előadásban.)

Tehát: volt egy klubest január 16-án csütörtökön, mondhatni immár hagyományosan a vidámság és gúnyolódás jegyében. Közvetlenül a műsor befejezése után több jelenlévő azt mondta, reméli, hogy olvasni lehet majd az elhangzott anyagot az EÖGY füzetekben. A kedves felvetésre csak annyit tudtam válaszolni, hogy nem lehet olyan vastag lapszámot készíteni, amibe belefér az a két, nagyszerű énekhang, amit hallottunk.

Három nappal a klubest után valaki, aki élvezte a műsort, azt mondta, hogy az egész olyan békés, karácsonyi hangulatot árasztott.

Ismét néhány nappal később egy harmadik valaki (képviselőtársam, színházi szakember) négy szemközt megemlítette: elharapod a poénokat!

Ekkor lettem igazán boldog; ha én még az életben efféle műsort nemcsak kitalálni és megírni, de még előadni is akarok, akkor megint van gyakorolnivalóm, ráadásul szakember kritikája, tanácsa alapján. Mert higgyék el: igenis, ez is szakma. S amint egy rövid íráson az újságíró (a becsületes) százszor annyit dolgozik, mint amennyi erőfeszítéssel az olvasó elolvassa, ugyanígy egy vidám történet előadása (felolvasása) sokszorta több munkába kerül, mint a meghallgatása.

De érdemes: ha sok munka árán az embernek sikerül nyolcvan-száz másik emberben békét keltenie, akkor nagy dolgot ért el. S ha nekünk, akik előkészítették és lebonyolították a januári műsort, ez sikerült, akkor megkaptuk a legnagyobb jutalmat: békés örömet szereztünk.

De beszéljünk az est egyik legfontosabb eleméről: a közönségről, önökről, akik ott voltak. Hiszen, aki életében állt már közönség előtt, jól tudja, hogy az „ezerfejű Cézár”-ként emlegetett publikum milyen mértékben meghatározza egy előadás hangulatát. Lehet jó egy poén, mégsem „ül”, mert a közönség érdektelen, szellemtelen, merev.

Nos, ezt - hála Istennek - a Fővárosi Örmény Klub közönségéről nem lehet elmondani. Főként, miután a közönség soraiban olyanok ültek, mint dr. Benedek Katalin, (aki - budavári képviselő lévén - jól kidolgozta magát az előkészítés során). Minden műsorszerkesztőnek, előadóművésznek, konferansziénak kívánhatom, hogy ilyen „előkacagója” legyen: röptében érti a poént és kacag, magával sodorva másokat is. Ráadásul terv, elhatározás nélkül teszi, tehát hiteles.

Aztán: ott ül több tucatnyi tájékozott, intelligens ember, aki tudja, hogyha egy „Kárpát körút” című összeállításban nem svábok, zsidók, románok, szlovákok... stb. simfelésével foglalkozom, hanem igyekszem szeretettel beszélni róluk, akkor nem hazaárulással foglalkozom, hanem ember- és szomszédszeretettel.

Ilyen közönség a legjobbat érdemli. És hála a zenészek hármásának, meg is kapta. Zábó Gyuláról már néhány alkalommal megtudhattuk, hogy szép, bársonyos bariton hangja van, erőteljes a zenei előadóképessége, ahogyan azt szakzsargonban mondják: „hord” a hangja. Azt, hogy mekkora figyelemmel és alázattal, stílusosan és odaadóan dolgozik Hosmann Erzsébet mint zongorakísérő, egy éve már ugyancsak tapasztalhattuk. És ezúttal újabb meglepetésben volt részünk: Langermann Mónika szopránja mondjuk ki - a legjobbak közül való. Nem sipákol és nem csipog, hanem erőteljes, testes, szép hangon szólaltatja meg a dalokat. Lehet, hogy tévedek, de szinte az az érzésem, hogy ő már-már mezzoszoprán. (Megróhatnak a zeneértők, de hát ízlés kérdése: személy szerint a mezzoszopránt nagyobbra tartom, mint a koloratúr üveghangot.)

Volt tehát három nagyszerű, összeszokott és gondosan dolgozó művész, akik a Kárpát medence népdalaival nagy, szép élményt biztosítottak. És - ne feledjük - volt egy színészünk is, ugyancsak Zábó Gyula személyében, aki immár másodszor különösképpen jó partneremként játszott a „Hacsek és Sajókian” jelenetben. Nélküle nem ültek volna a poénok, az ő játéka nélkül nem lett volna olyan átható az a megközelítési mód, az a szándék, amit beleírtam (legalább is beleképztem) a jelenetbe.

Mindezek előtt és mindezek után (azaz: a háttérben) pedig ott volt Gosztonyi Mária intéző-szervező tevékenysége, hiszen ő a Budavári Örmény Kisebbségi Önkormányzat elnöke, aki kellőképpen sokat sürgött-forgott az előkészítés és lebonyolítás során. Mert az pedig dr. Issekutz Saroltának, a Klub háziasszonyának remek ötlete, hogy a klubesteket szervezésileg is, pénzügyileg is vállalja fel egy-egy budapesti, kerületi önkormányzat - már amelyik hajlandó rá.

Az est megtartása után valaki - az EÖGYKE-körökön kívülről - jószándékkal megkérdezte: miként kötődik a három zenész az erdélyi örményekhez?

Most részletesebben válaszolok, önmagunk miatt. A három művész kötődése ugyanis rólunk, a békés kompromisszumot, az őszinte odafigyelést, a másik, az idegen iránti megbecsülést előnyben részesítő magyarörményekről szól.

A három művész sehogyan sem kötődik az erdélyi örményekhez. És mégis, mindenféle módon kötődik.

A kérdés ugyanis nem az, hogy örmény származású-e valamelyik fellépő zenész, hanem az, hogy miért vesz részt a műsorban, sok előkészülettel, odaadással? Hogy műsor után miért úgy búcsúznak tőlem: „szervezzetek több ilyen estét!” (Talán nem kell mondanom, hogy nem a pénz az oka; abból nem fognak sarokházat venni, amit nálunk fellépti díjként kaptak.)

Arról van szó, hogy a nemzetiségi kitekintést, azt a fajta körülnézést, amiért a műsor született, a magukénak érzik. Tudják, hogy mi mindannyian egyetlen igazán jót tehetünk: ha megkíséreljük a Kárpát medencében megismerni egymás kultúráját (ráadásul oly közeli kultúráját!), ha tudomásul vesszük, hogy ezen a tájékon bizony-bizony együtt élünk, akkor is, ha gyakran ökölcsapásokkal vagy ökölcsapásként ható szavakkal megpróbálnak minket szembeállítani egymással magyarok is, mások is... Ezt a fajta kitekintést, ezt a valódi panorámát ők hárman is magukénak vallják.

Hadd áruljak el egy műhelytitkot. Amikor megbeszéltük, hogy Mónika a műsor végefelé elénekli az „Őszi dal” című örmény népdalt, ott, abban a pillanatban „leblattolta” kottából a szép dallamot. És hozzátette:

- Rossz, énekelhetetlen a szöveg! Gyuszi, írd hozzá szebbet!

És Zábó a rossz prozódiajű szöveg helyett néhány nap alatt írt méltó, énekelhető szöveget, amit aztán az énekesnő ugyancsak néhány nap alatt betanult.

Fontosnak tartották. Fontosnak tartották a Kárpát medencét és azt a kis kiröppenést is az örményországi örmény dallal.

Aminthogy a nagyszámú közönség is fontosnak tartotta, hogy ott legyen... (Hozzáteszem: az állami és közhivatalnokoknak, a közéleti bajnokoknak és kisebbségi ügyekben jártas akárkiknek ajánlhatnám, hogy a jelenlegi forró kérdéseket, mint választási törvény, kisebbségi önkormányzatiság, nemzet sorsa, stb... csak tizedannyira érezzék át és vegyék komolyan, mint a Fővárosi Örmény Klub estjét három, egyáltalán nem örmény származású zenész.)

dcs

Dávid Csaba

Kárpát körút (2003 január 16.)

A műsor szövegét kissé rövidítettük, és természetesen kihagytuk az elhangzó zenei betétekre vonatkozó utalásokat, hogy ne fájdítsuk azok szívét, akik nem hallhatták - dcs

A humor latin szó, eredeti jelentése: nedv, nedvesség. Az éltető nedv.

Ősi meggyőződés, hogy akinek van humora, az valóban él; éltető nedv birtokosa. Ugyancsak ősi tapasztalat, hogy a humortalan ember - legyen bár gazdag, vagy szegény - egyszerűen elviselhetetlen. Tegyük hozzá: elsősorban önmaga számára elviselhetetlen.

No tehát, van-e humorunk, van-e kedvünk?

Igen ám - mondhatja bárki - de ha már „Kárpát-körút” a műsor címe, miféle jókedvünk lehet a Kárpát-medence ügyében? Hiszen, ha kimondjuk azt, hogy Kárpát-medence, azonnal Trianon jut eszünkbe.

Most ne ismétlegessük, hogy Trianon csúnya tragédia - hiszen tudjuk. Tudjuk, hogy egy fejlődésre termett, modern, soknemzetiségű, demokratikus állam csíráját - amilyené a Kárpát-medence válhatott volna -, zúzta tönkre a trianoni ízé...

Mert: tessék mondani egyetlen államot - úgynevezett utódállamot - amelynek használt ez a

felosztás!

Ne területről, négyzetkilométerekről, elárvult barokk kastélyokról, vagy sokezer holdas erdőkről és aranybányákról beszéljünk!... Hanem tessék meggondolni: van-e valaki, akinek jó lett ez a bizonyos Trianon nevű buli? Van-e egyetlen állam a Kárpát-medencében, amelyről elmondhatjuk, hogy népe mindenféle értelemben feldolgozta már azt a bizonyos nagyhatalmi műtétet?

Van-e egyetlen állam a környéken, amely azóta a Kelet Svájcává nőtte volna ki magát?

Humorral egyet mindenképpen elérhetünk: figyelmesek lehetünk másokkal szemben, ezáltal felfedezhetjük önmagunkat is.

Apropó, Svájc! Azzal kezdtük, hogy mi a humor? Nos, ha már Kelet Svájcra nem jött létre, milyen a Nyugat létező Svájcának humora?

Jó harminc éve, 1970-ben, vagy 71-ben jegyeztem fel, hogy mi volt akkoriban Svájcban az év legjobb vicce. Nagyon tessék figyelni!

A kis Hans bizonyítványosztás után tétován ballag hazafelé. Több tárgyból megbukott, otthon nagy cirkusz lesz. A lépcsőházban szembejön vele a szomszéd bácsi.

Hans jólnevelten köszön;

- Guten Tag, Herr Stüssmeyer!

A szomszéd:

-Á, serwus, Hans! Na, mi újság, milyen a bizonyítványod?

Mire a kis Hans:

- Az a fő, hogy az ember egészséges legyen.

Ez vicc volt, az év legjobb vicce, Svájcban, harminc éve. Javasolom, maradjunk inkább a Kárpát medence humoránál. Most azonban nem vicc következik.

- Nálunk, az irodában dolgozik egy román! - meséli ismerősöm.

- És hogyan beszéltek vele?

- Hát magyarul! Csíkszeredából jött, úgy hívják, hogy Kerekes Juliska.

- Te - mondom - akkor az nem román, hanem magyar!

- Jó, jó, de román, hiszen román az útlevele!

A baj az, hogy például saját, örménymagyar rokonom is „jugó srác”-nak nevezi egy bizonyos, Szabadkáról idelátogató, kedves magyar ismerősünket.

Hogyan lehet itt rendet tenni?

Talán gondolkodással.

Tudjuk például, hogy az 56-os menekült, Salt Lake Cityben élő nagybátyánk magyar. Kertszomszédja, Juan Alvarez mexikói, chikano. Mindketten amerikaiak, de az egyik magyar, a másik mexikói származású. És ez jól van így - mondjuk. Ilyenkor tehát gondolkodunk.

Néhány hete az egyik tévé-csatorna élő műsorában láttam, amint egy itt élő afrikai viszonylag jó magyarsággal beszélt; majd felállt egy esztergált fejű, nagyon nagy darab legény, aki valamivel rosszabb magyarsággal kijelentette: „nem vagy magyar, menj vissza Afrikába”, meg, hogy eleszi előle a kenyeret, eljárja előle az egyetemet... effélék...

Vajon, ilyenkor gondolkodunk?

Én először naivul azon csodálkoztam, hogy lám, lám, él még ilyen állatfaj... aztán fölmerült bennem a kérdés, hogy amikor dédapám nagyapját, a magyar fül számára meghökkentő nevű Dávid Kajetánt valaki melegebb égtájakra küldte, mondván, hogy nem magyar, mi keresnivalója Csíkszépvízen, meg, hogy azt a kevéske kenyeret is eleszi a szegény székelyek elől... vajon, az az illető hetyke bajszos volt, vagy ugyanilyen esztergált fejű?

Az efféle szemléletet figurázza ki egy vicc, ez már nem svájci, hanem töről metszett Kárpát-medencei.

Éles vita tör ki a belga parlamentben. Zűrzavar, hangoskodás, a vitázók már azt is elfelejtik, ki kicsoda, ki fog flamand nyelven és ki vallonul hozzászólni. Az elnök felszólítja a képviselőket:

- Hölgyeim és uraim, kérem, a flamandok üljenek erre az oldalra, a vallonok pedig a másokra! Kettéoszlik a belga képviselőtábor, közepén egyedül Kohn marad:

- Elnök úr, és a belgák hova üljenek?

Tehát egy rövid órányi műsor erejéig megalapítjuk a Kárpát-körútát. Ez a Kárpát körút, kérem, ez olyan, hogy... hogy a körúton végigballagunk, a kövezet akácvirágos, holdfényben áll a sarki bolt... és bekukkantunk ide-oda. Kiket találunk az egyes házakban, néhol önálló lakásban, néhol pedig társbérletben? A Kárpát medence összes népét! Mindazokat, akikkel együtt éltünk évszázadokon át, s akik együtt éltek velünk évszázadokon át.

Tudják, hogy mennyire együtt éltünk?

Pillantsunk be egy nép házatájjára, amely már nem igazán a Kárpát medence lakója, de földrajzilag, hozzánk pedig érzelmileg is közeli. A Magas Tátra északi lejtőin, Dél-Lengyelországban élnek a gurálok. Persze, a magas völgyekbe települt, főként pásztorkodásból élő falvak egészen mások, mint bárhol Lengyelországban.

Ha az évszázadok során valaki Magyarországról Krakkóba tartott, akár politikus nemesúr, akár diák, akár borkereskedő, mindenképpen átkelt a gurálok országán. S ennek máig következményei vannak.

A gurálok karácsonyra gondosan szoktak jászolt építeni, hiszen erősen vallásosak. Ha az ember látott effélet, vagy részt vett egy ottani, hegyi kápolna éjféli miséjén, óhatatlanul a Hargitán játszódó novellák jutnak eszébe Nyíró Józseftől, nem alaptalanul.

Nos, nagy-nagy forraló tégely ez a Kárpát medence...

Természetes, hogy a mélyen vallásos gurálok között az elmúlt években jegyezték fel egy karácsonyi viccet:

Ragyog a betlehem csillag. Az angyal hívására éjfélkor a gurál pásztorok nekivágnak a havasi legelőn, havon át, jégen át, sietnek a jászol elé. Az istálló küszöbén Szent József fogadja őket.

- Imádni jöttünk! - mondják a pásztorok.

Szent József legyint.

- Menjetek haza! Kislány...

Nem kell mélyreható, filológiai elemzés ahhoz, hogy megállapítsuk: efféle vicc csak a Kárpát medencében képzelhető el. Az Alpok völgyeiben ilyesmi nem nyílik... S ezzel vissza is tértünk falura, ahol nemcsak magas politika folyik, de napi apróságok is.

Alsó-Csernátonban, este a székely házaspár ágyba bújnak. Azt mondja az asszonyka:

-Están, mondjon valami szépet.

-Aztán mit mondjak, Borcsa?

- Hát, mondja azt, hogy „szeretlek”.

- Jó, mondom: szeretlek.

- Aztán mondja még azt es, hogy „én édes galambom!”

- Mondom: én édes galambom!

- Most mondjon valamit, csak úgy, magától!

- Jóéjszakát!

Kérem, ne akarjuk szépíteni a történelmet. Sokféle baj akadt errefelé. Tetszik-e tudni például, hogy itt, a Kárpát medencében miféle „egyházellenességek” történtek?

Például: 1840-ben, Pesten, az akkor már jó hírű festőművész, Barabás Miklós bizonyos Szeniczey Gusztávval együtt elvállalta a Pesti Műtárlat kiállításának rendezését. A megnyitóra azonban még nem volt készen a kinyomtatott katalógus. Barabás Miklós így ír emlékirataiban:

» - Apró cédulákra írja föl a titkár a művész nevét és a kép címét, s ezt a keret szögletébe szúrjuk. Ezzel pár óra alatt készen lehetünk.

Úgy is lett. Másnap aztán betekintettem a tárlatba, vajon látogatják-e már. Hát csak rohan velem szembe Szeniczey.

- No, volt itt ma lárma - így szól -, egy katolikus lelkész csapott lármát, amiért olyan rossz lelkűleg skandalizáljuk a primást.

Pedig az egész egy kis tévedés volt. Az egyik állványon két képnek a címét elcserélték a szolgák. Az egyik képen volt egy vörös nadrágos betyár, amint a csárda előtt egy leánnyal táncol, és két cigány húzza a talp alá valót, alatta ez a cím: „Krisztus és Magdaléna, a hercegprimás tulajdona”. A másik képen, melyet Kukorelli Lajos, Kopácsy hercegprimás protezsáltja festett, s amely Magdolnát ábrázolta, amint Krisztus lábát mossa, ezt a címet olvashattuk: „Angyal Bandi és szeretője”. Természetesen hamarosan visszacseréltük a címlapokat.«

Körútunk során, amely persze inkább afféle időbeli utazás, hadi helyzettel is találkozunk, hogyisne találkoznánk! Errefelé kedvelt időtöltés volt a háborúskodás, ezért aztán elég gyakran műveltük - mi is mások ellen, mások is ellenünk.

Petőfi Sándor jegyezte le, hogy a gálfalvi csatában, amikor támadásra fűjtak, az egyik huszár felsóhajtott:

- Isten segíts!

Mire egy másik:

- Ne segítsen biz' az Isten se nekünk, se az ellenségnek, csak nézze, hogy mit csinálunk!

Gondoljunk csak meg: ahhoz, hogy az illető huszár kihagyja az Úristent az egyáltalán nem isteni eredetű harci cselekményekből, a szuronyrohamból, az ellenségtől való rugalmas elszakadásból, a harci eszközök éles helyzetben való alkalmazásából - ahhoz bizony nem kevés humorérzékre és bölcsességre volt szükség. És, persze, hitre.

Egy alkalommal Bem hadserege erősen golyó fogytán volt. A honvédek aggódtak, búslakodtak, mire az egyik székely megszólalt:

- Ne búsuljatok, ha kifogyunk a golyóbisból, elévesszük Bem apót, van abban golyóbis elég, kicsi is, nagy is, annyit lőttek bele!

Ehhez az 1849-ből származó, jellemzően erdélyi hangvételhez hozzáfűzök két apróságot. Nézzük, hogy kik az erdélyi hadszíntéren a szabadságharc szereplői az egyik oldalról: városi és falusi magyarok, a székek székelyei, valamint örmények, szászok, zsidók, tudjuk, hogy ha kis számban is, de románok, idemenekült birodalmi osztrákok és németek, szerbek - és a tábornokuk lengyel.

Kik az ellentétes oldal résztvevői?

A birodalmi hadseregbe besorozott idegen nemzetiségűek, valamint... és itt szinte szó szerint az előbbi felsorolást lehet megismételni. Azaz: sokféle nemzet, nemzetiség, két részre szakítva, egymással szembe állítva.

Ha tehát csak arra gondolunk, hogy 1867, a sokat emlegetett és sokat bírált Kiegyezés a magyar uralkodó osztály és a Habsburg uralkodó-család kiegyezése volt, akkor keveset gondolunk. Az a Kiegyezés több volt: akkor az ország lakosságának korábban, 1848/49-ben szembenálló részei is megpróbálták valamiként kiegyezni, megbékélni egymással.

És... ugye, emlékeznek arra, hogy a Kiegyezés után milyen elképesztő fejlődés indult meg a Kárpát medencében?

Tamási Áron egyszer, úgy a hatvanas évek közepén felkérésre, illusztris közönség előtt tartott előadást. Irodalomról, hagyományokról, kultúráról... Amikor a végére ért, így szólt:

- Most úgy vagyok, mint az egyszeri székely gazda. Este kicsit lustábban a kelleszénél, a szekeret nem toltá bé a színbe, hanem otthagya az udvar közepén. Éjfél után szüksége támadván csizmát rántott s indult az udvaron által a budi felé, de a sötétben nekiment az elől hagyott kocsí rúdjának s felbukott rajta.

Feltápaszkodik, s visszanez:

- No, ezen is átaléstudnk szerencsésen...

Mondhatnám ezt én is, a nagy író utánozva, de nem!

Mert ha már Tamási Áron került szóba, kénytelen vagyok egy vele kapcsolatos anekdotát

elmondani. Hogy miért? Mert a formális gondolkodásra eddigi Kárpát-körútunk során is igyekeztünk csapásokat mérni. Most azonban még egy ilyen, harcias csapásmérés következik. Híres, országosan ismert és becsült író volt már Tamási Áron, amikor az egyik magyarországi megyéspüspök felkérésére ráállt, hogy részt vegyen a női szerzetesrendek kulturális fejlesztésében. Vállalta, hogy előadás-sorozatot tart a magyar népköltészetéről. „X” rendházban - nem tudom, milyen rendnél, a lényeg az, hogy egy apácakolostorban - került sor az első előadásra.

Tamási, szokott eleganciájával, szivarzsebében az elmaradhatatlan, lazán begyűrt hófehér zsebkendővel kiállt a szüzek elé:

- Kérem szépen, a magyar népköltészet alapvető vonása, hogy képszerű. Az érzéseket mindig képekben, történetekben jeleníti meg. Jó példa erre a következő idézet:

Egyszer jártam nálatok,
leszakadt az ágyatok.

Másnap reggel a püspök futárja meghozta a köszönő levelet, amelyben értesítette az író, hogy a további előadásoktól eltekintenek...

Ez is Kárpát körút... ez is hozzánk tartozik, magyarokhoz és nem magyarokhoz: Hozzánk, Kárpát-medenceiekhez.

Körútunk végére érünk, de ne örüljenek korán, még előtte egy végső, és igazán, komolyan Kárpát medencei szót idézek: emlékezzenek vissza, hiszen önök is ott voltak, amikor a Názáreti Jézus legelső s egyik legnagyobb csodáját művelte egy Kána nevű helységben, menyegző idején. Az Emberfia kacagott, énekelt a többiekkel együtt, s amikor hiány támadt a borban, csinált nekik, hogy egy kicsit még tovább kacaghassanak és énekeljenek.

Eszébe sem jutott utálkozni.

Folytatjuk témák szerint csoportosítva a rendelkezésünkre álló adatoknak közzétételét: ..

Örmény gyökerű országgyűlési követek és képviselők

Beniczky Elemér, - *Egercsehi, 1872. márc. 7. - + ?; - beniczi és micsinyei Beniczky György és erzsébetvárosi Csiky Antónia fia. Országgyűlési képviselő: 1906-11-ig és 1935-44-ig, Heves vármegyei szolgabíró. *Gudenus 81. o.*

Bocsányi Adolf, - * 1830. - + 1884. május 9. Zilah, = kishalmágyi Hollaki Gizella.- Országgyűlési képviselő 1872-75-ig, 1848/49-es honvéd százados, Szilágy vármegye alispánja, Kraszna vármegye szolgabírája, Szilágyosomlyó polgármestere. *Gudenus 16. o.*

Bogdanovits Willibáld, Pojeni * 1813. - +? Torontál megyei birtokos, 1848-tól országgyűlési képviselő. 1848. X. 19-től nemzetőr őrnagy (Torontál m.). 1849 márciusától Perczel tábornok parancsértisztje. E beosztásában VIII. 1-től nemzetőr alezredes. Aradon 5 évi várfogságra ítélik. Az 1850/60-as években földbérlő. Bona: T/87.

Buzáth Ferencz - *Beregszász, 1857. december 3. - +1913., - Buzáth Kajetán és szigeti Buzáth Róza fia = Pongrácz Boriska. Országgyűlési képviselő 1901-11-ig. *Gudenus 25. o.*

Capdebo Ferenc - *Baracháza, 1851. szept. 11. - +, -baracházi Capdebo István és Verzár Franciska fia, Országgyűlési képviselő 1897-1901-ig, vármegyei aljegyző. =Temesvár, 1877. okt. 20. Steiner Berta. *Gudenus 42. o.*

Csausz István - *Nagybánya, 1786. augusztus 8. - +? Érseki titkár, kanonok, országgyűlési követ. *Thewrewk: Magyarok születésnapjai, 1846.*

Csiky István - országgyűlési képviselő 1872-78-ig. Meghalt 1886. nov. 17. Erzsébetvárosban 74. évében. Munkája: Emlékirat a törvényhatóságok rendezése tárgyában. Budapest, 1876. (Dániel Mártonnal együtt.) *Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái*

Csiky Sándor - *Eger, 1805. febr. 28. - +Eger, 1892. febr. 11: politikus. 1848-ban képviselő.

1860-tól Eger polgármestere, 1861-1869-ig országgyűlési képviselő. Nem szavazta meg a kiegyezést. 1878-ban Gáspárdy Gyulával megalapította az Egri Színkör részvénytársulatot.
Magyar Életrajzi Lexikon

Dániel Ernő - *Németelemér, 1843. május 3. - + 1923. július 24. Balatonfüred, szamosújvárnémeti Dániel János, valamint eleméri és ittebei Kiss Augustza. =cséri és szentlőrinci Cséry Szeréna, Kereskedelemügyi miniszter, országgyűlési képviselő 1884-1906-ig és a felsőház tagja 1911-18-ig. *Gudenus 90. o*

Dániel János - *Németelemér, 1812. - + 1888. május 26. Németelemér - Szamosújvárnémeti Dániel Tódor fia. - Kir. tanácsos, Torontál vármegye alispánja, a vaskorona-rend III. oszt. lovagja, országgyűlési képviselő. *Gudenus 90. o.*

Daniel László - *Gád, 1855. dec. 18. - + 1929. ápr. 6. Belezna, - szamosújvárnémeti Dániel Péter Pál és bobdai Gyertyánffy Emma fia. = Budapest, 1892. dec. 12. koronghi Korongi Aranka Aurélia. Országgyűlési képviselő, Torontál vármegye alispánja, Nógrád vármegye főispánja, 1905-ben Szamosújvár város egyhangúlag megválasztotta képviselőjévé 1906-11-ig *Gudenus 87. o.*

Daniel László Ferenc - *Versec, 1823. okt. 4. - + Pettend, Fejér vm, 1888. jan. 21- szamosújvárnémeti Dániel Tódor és Jámborffy Anna fia. = 1861 nádasi Sárközi Johanna. - Dr, jur., ügyvéd, 1848/49-es huszárcapitány, Versec polgármestere, országgyűlési képviselő. *Gudenus 95. o.*

Dániel Márton - *Erzsébetváros, 1836. - 1904. ápr. 17. Budapest, = 1881. Grosz Róza. - Kir. tan., 1869-ben választott meg először képviselővé s rövid megszakítással, mialatt 4 évig Kis és Nagy-Küküllő megyék tanfelügyelője volt, nagyobb részben egyhangúlag választott meg országgyűlési képviselőnek 1869-72-ig és 1884-97-ig. *Gudenus 95. o.*

Dániel Pál - *Óléc, 1876. márc. 10. - + 1939. márc. 10. Óléc, - szamosújvárnémeti Dániel Pál Lajos és szamosújvárnémeti Dániel Mária (Irma) fia. = Budapest, 1897. nov. 22. cserneki és tarkeői Desseffy Jolán. - Államtudományi doktor, országgyűlési képviselő 1911-18-ig. *Gudenus 86. o.*

Dániel Pál Lajos - *Arad, 1850. November 21. - + 1826. Óléc, Dániel Péter Pál és bobdai Gyertyánffy Emma fia. Mikor László 1896-ban nógrádi főispán lett, Pál került a zichyfalvi kerület képviselői helyére 1896-1901-ig. *Gudenus 86. o.*

Dániel Péter-Pál - *Arad, 1822. szeptember 13. - + 1895. május 10. Budapest, - szamosújvárnémeti Dániel József és Verzár Teréz Franciska fia. = 1847. aug. 31. bobdai Gyertyánffy Emma. 1848-ban a zichyfalvi kerület főszolgabírója. E minőségében még ez évben a pesti nemzetgyűlésre egyhangúlag országgyűlési képviselővé választott. A nemzetgyűlésen korjegyző volt. Országgyűlési képviselő 1861-68-ig és 1884-97 +ig. *Gudenus 85. o.*

Dániel Tibor - *Budapest, 1878. márc. 5. - + 1951. -, szamosújvárnémeti báró Dániel Ernő és szentlőrinci Cséry Szeréna fia = 1906. ápr. 17. végvári báró Neuman Margit. - Főispán, országgyűlési képviselő. 1902-ben időközi választáson nyerte el a deési kerület mandátumát, 1892-1906-ig. *Gudenus 91. o.*

Duka Géza István László, kádári báró - *Kádár, 1867. január 2. - Bécs, 1913. január 22.; báró Duka Emil és beodrai Karátszonyi Katalin fia. Országgyűlési képviselő: 1897-1918-ig; a főrendi ház tagja 1911-18 +ig. Rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, a főrendiház örökös tagja. *Gudenus 213. o.*

Ember Sándor Dr - *Felsőbánya, Szatmár megye, 1889. május 12. - + Zürich, Suisse, 1983. május 6. Ügyvéd, országgyűlési képviselő. 1936-ban egy időközi választáson a pomázi választókerületben választották meg első ízben 1936-44-ig. Társelnöke a Magyar Aero Szövetségnek. *O. gy. almanach.*

Gajzágó Ferenc - *Szamosújvár, 1845. október 26. - + 1915. április 19., Gajzágó Miklós és Hankovics Jozefa fia. Ügyvéd, táblabíró, kir. járásbíró. Országgyűlési képviselő 1881-87-ig.

Gudenus 112. o.

Gajzágó Salamon - *Túrpásztó, 1828. február 2. - + 1898. március 9. Budapest, - Gajzágó Lukács és Gáll Terézia fia. - Író, a főrendiház választott tagja. Az utolsó kolozsvári (1865) és a pesti közös országgyűlésen (1866-1870) mint szamosújvári követ szerepelt; előbb a ház jegyzőjévé, 1866. pedig alelnökévé választották. 1867-ben Belső-Szolnok vármegye főbírája lett, 1870. pedig az újonnan felállított számvevőszék elnökévé nevezte ki a király. *Gudenus 108. o.*

Gorove István - *Pest, 1818. augusztus 23. - +1881. május 31. - Gorove László és tövisi Rátz Mária Magdolna fia. -A Függetlenségi Nyilatkozat egyik megszövegezője, a Deák párt elnöke, a magyar delegáció elnöke, a Szabadelvű Párt elnöke, földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter, a MTA tagja. Országgyűlési képviselő 1848/49 és 1861-től *Gudenus 128. o.*

Gorove László - *Piskolt, 1868. jún. 18. - +1938. jan. 21. Budapest, - gáttaljai Gorove János és noszlopi Noszlopy Stefánia. =1896. fái Fáy Adrienne. - Országgyűlési képviselő 1901-05-ig, Szolnok vármegye törvényhatósági bizottságának örökös tagja, dr. sc. pol. *Gudenus 128. o.*

A továbbiakban is kérünk mindenkit, aki tud olyan, említésre valóban méltó emberről, aki örmény gyökerekkel rendelkezik, vagy a közöltekkel kapcsolatban van pontosítása, kiegészítése, az adatokat juttassa el a szerkesztőségbe! Lehetőleg kérjük: az adott személy nevét, születési adatait, milyen örmény családdal van rokonságban, iskolai végzettségét, szakmai életútjának rövid leírását.

Kérjük, jelezze az adatok forrását, esetleg azt, hogy az adatok a birtokában vannak. Kérjük, adja meg nevét, címét, vagy elérhetőségét, hogy szükség esetén felvehessük Önnel a kapcsolatot, az adatok pontosítása, kiegészítése érdekében, vagy a birtokában lévő dokumentumokat lemásolhassuk, az utókornak való megőrzésérdekében.

(Folytatjuk)

1% 1% 1% 1% 1% 1% 1% 1% 1% 1%

Itt az adóbevallás ideje... A törvény szerint személyi jövedelemadónk (kétszer) egy százalékát erre jogosult, bejegyzett egyházaknak, közintézményeknek, civil szervezeteknek, egyesületeknek ajánlhatjuk.

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület jogosult arra, hogy személyi jövedelemadónk 1 %-át az EÖGYKE-nek ajánlhassuk.

Hat éve működő Egyesületünk működésének anyagi nehézségeit így részben megoldhatjuk. Meggyőződésünk, hogy az EÖGYKE kezdettől fogva nyitott könyvként működik, hiszen mindenről rendszeresen beszámolunk az Erdélyi Örmény Gyökerek Füzetek hasábjain.

Akik részt vesznek programjainkon, meggyőződhetnek arról, hogy a tagdíjat, adományokat, a pályázatok során elért támogatásokat kizárólag kulturális és hitéleti identitásőrzésre, hagyományaink ápolására, a magyarörmény társasági élet, a közösség megteremtésére, jobbitására fordítjuk. Kérjük, hogy jövedelemadója bevallásakor gondoljon Kulturális Egyesületünkre - ezáltal önmagára is. Hiszen tagságunk azért dolgozik, hogy magyarörmény közösségünk céljait megvalósítsa, örmény gyökereink tárgyi és szellemi kultúráját megőrizze, átadja gyermekeinknek, unokáinknak - az utókornak. Tartozunk ezzel tehetséges, tisztességes és jó magyarrá vált őseinknek, tehát önmagunknak is.

Nem kell mást tennie, mint a jövedelemadó bevallásakor az APEH által mellékelte, (vagy Ön által kért) rendelkező nyilatkozatot kitöltenie:

A kedvezményezett adószáma: 18085590-1-41

A kedvezményezett neve: Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

Egyúttal kérjük és javasoljuk, hogy a másik egy százalékkal támogassa a Magyar Katolikus Egyházat, amelynek részegyháza a magyarhoni, történelmi örménység Örmény Szerartású Római Katolikus Egyháza.

Templomunknak, amelyet évtizedeken át Kádár Dániel apátplébános vezetett, nincs önálló technikai száma!

Ezért javasoljuk, hogy másik rendelkezési lapján tüntesse fel kedvezményezettként a

**Magyar Katolikus Egyházat,
amelynek technikai száma 0011**

A rendelkező nyilatkozatot tegye külön-külön egy-egy szokásos, szabványméretű borítékba és zárja le. Írja a borítékra a saját nevét, lakcímét és adóazonosító jelét, majd a lezárt borítékokat mellékelje az adóbevallásához.

Köszönjük, hogy gondol ránk.

Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület folytatja az adományok gyűjtését az erdélyi magyarörmény közösségek részére. Megköszönjük az eddig hozzánk eljuttatott adományokat, továbbítjuk azokat. Pénzbeli adományokat az egyesület bankszámlájára is be lehet fizetni.

Bankszámlaszám: Budapest Bank Rt. Királyhágó fiók: 10100792-72594972-00000007

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület székhelye: 1015 Budapest, Donáti utca 7/a.

Postacíme: 1251 Budapest, Pf. 70. **Telefon:** 201-1011, **fax/tel.:** 201-2401

Elnök: dr. Issekutz Sarolta, fogadóidő minden szerdán 16-18 óra között.

ERDÉLYI ÖRMÉNY GYÖKEREK - füzetek

Az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület havonta megjelenő kiadványa

A kiadványt támogatta

a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Nemzeti Kulturális Alapprogram

Nyilvántartási szám: 2.2.4/78/2002.

Felelős kiadó: dr. Issekutz Sarolta

Szerkesztő: Dávid Csaba, Munkatársak: Dr Sasvári László, Szongoth Gábor, Bálintné Kovács Júlia

Szerkesztőség: 1251 Budapest, Pf. 70. Tel.: (1) 201-1011, Fax: (1) 201-2401

Nyomdai munkák: Timp® Kft.